

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2013.5.8.
COM(2013) 269 final

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A
TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A
RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK**

**2013. évi jelentés az uniós polgárságról
Uniós polgárok: az Ön jogai, az Ön jövője**

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK

2013. évi jelentés az uniós polgárságról Uniós polgárok: az Ön jogai, az Ön jövője

1. BEVEZETÉS

Az európai integráció középpontjában a polgárok állnak, aminek így is kell lennie. Ennek hangsúlyozására az uniós intézmények 2013-at a polgárok európai évévé nyilvánították, hogy új lendületet adjanak az uniós polgárságnak és az európai projekt polgárokkal kapcsolatos dimenziójának. Akkor, amikor az EU jelentős lépéseket tesz a valódi, szoros gazdasági és monetáris uniós felé¹, amelynek alapkövét jelenti a demokratikus legitimáció, a politikai unió távlati lehetőségét szem előtt tartva, még fontosabb, hogy arra összpontosítsuk, amit az EU annak érdekében tesz, hogy egyszerűsítse polgárai életét, segítse őket jogaik megértésében és bevonja őket az arról az Európáról szóló vitába, amelyben élni akarnak és amelyet fel szeretnének építeni a jövő nemzedékei számára.

Az uniós polgárság új jogokat és lehetőségeket nyújt a polgárok számára. Az ő szemükben az EU-n belüli szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jog kapcsolódik a legszorosabban az uniós polgársághoz. A modern technológiára és arra tekintettel, hogy most egyszerűbb utazni, a szabad mozgás lehetővé teszi az európaiak számára, hogy kiterjesszék látkörüket a nemzeti határokon túlra is, rövidebb vagy hosszabb időszakokra elhagyják országukat és munkavállalás, tanulás vagy képzésben való részvétel céljából mozogjanak az uniós országok között, vagy utazzanak, akár üzleti célból, akár kikapcsolódás céljából, vagy a határokon keresztül vásároljanak. A szabad mozgás növeli az Unión belüli társadalmi és kulturális interakciók számát, és az európaiak közötti szorosabb kapcsolatokat alakít ki. Emellett kölcsönös gazdasági előnyöket is teremt a vállalkozások és a polgárok számára, így az otthon maradók számára is, ahogy az EU fokozatosan eltávolítja a belső akadályokat.

1993-ban a Maastrichti Szerződés meghatározta az uniós polgárságot, és – attól független, hogy gazdaságilag aktívak-e vagy sem – jogokat biztosított minden uniós polgár számára. A Lisszaboni Szerződés és az Európai Unió Alapjogi Chartája újból megerősítette az uniós polgárok jogait².

Így az uniós polgárok:

- jogosultak arra, hogy ne alkalmazzanak velük szemben állampolgársági alapú hátrányos megkülönböztetést;
- jogosultak az EU területén szabadon mozogni és tartózkodni;
- választásra jogosultak és választhatók az EU-n belüli lakóhelyük helyhatósági és európai parlamenti és választásain, ugyanolyan feltételekkel, mint az adott tagállam állampolgárai;

¹ A valódi, szoros gazdasági és monetáris unió tervezete – Európai vitaindító, COM(2012) 777 final/2.

² Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (II. cím, 20–24. cikk) és az Európai Unió Alapjogi Chartája (V. fejezet). E jelentésben a „polgár” kifejezés a Szerződés vonatkozó rendelkezéseivel és a másodlagos jogszabályokkal összhangban az EU területén tartózkodó bármely személyre is utalhat.

- jogosultak az EU-n kívül bármely másik uniós ország konzulátusának vagy követségének támogatását igénybe venni, ugyanolyan feltételekkel, mint az adott tagállam állampolgárai, ha saját országuk nem rendelkezik képvisellett;
- jogosultak petíciót benyújtani az Európai Parlamenthez, az európai ombudsmanhoz folyamodni, valamint az uniós intézményekhez fordulni (az EU bármely hivatalos nyelvén); és
- jogosultak – más uniós polgárokkal együtt – polgári kezdeményezést szervezni vagy támogatni új uniós jogszabály elfogadásának érdekében.

Az Európai Unió Bírósága megerősítette az uniós polgárság alkotmányos jelentőségét, amikor kijelentette, hogy **„az uniós polgárság célja, hogy a tagállamok állampolgárainak alapvető jogállása legyen”**³. Egy a közelmúltban hozott kulcsfontosságú ítéletében⁴, a Bíróság egyértelművé tette, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 20. cikke kizárja az olyan nemzeti intézkedéseket, amelyek megfoszthatják az uniós polgárokat az őket uniós polgárként meglévő jogállás révén biztosított jogok lényegének tényleges élvezésétől.

2010-ben a Bizottság előterjesztette az **uniós polgárságról szóló első jelentését**⁵ és 25 intézkedést jelentett be, amelyek annak biztosítására irányultak, hogy az uniós polgárok mindennapi életükben élvezhessék jogaikat, anélkül, hogy szükségtelen akadályokkal szembesülnének. A Bizottság azóta teljesítette e 25 kötelezettségvállalást⁶.

A hozott intézkedések között szerepel:

- a közokiratok (például a születési, halálozási vagy házassági anyakönyvi kivonatok vagy az ingatlanokhoz kapcsolódó dokumentumok) zavartalan forgalmának megkönnyítése;
- az EU-ban bűncselekmények áldozatává váló évente körülbelül 75 millió ember jogainak erősítése;
- a bürokrácia csökkentése a más uniós országban gépjárművet regisztráló évi 3,5 millió ember számára, ami évente legalább 1,5 milliárd EUR megtakarításhoz vezet a vállalkozások, a polgárok és a nyilvántartást vezető hatóságok számára;
- gyors és költségtakarékos megoldások javasolása a fogyasztók számára az uniós kereskedőkkel fennálló vitáik peren kívüli rendezésére, ami Európa-szerte évente körülbelül 22,5 milliárd EUR megtakarítását tette lehetővé;
- a vasúti rendszerhez való hozzáférés javítása a becslések szerint körülbelül 80 millió fogyatékkal élő európai számára;
- a sajátjuktól eltérő uniós tagállamban élő, választójogi korhatárt betöltött 8 millió uniós polgár választójogának az európai parlamenti és a helyi választásokon történő tényleges gyakorlása útjában álló akadályok eltávolítása; és

³ Lásd például a C-184/99. sz. *Grzelczyk*-ügyben hozott ítélet 31. pontját.

⁴ A C-34/09. sz., *Ruiz Zambrano* ügyben hozott ítélet 42. pontja.

⁵ Az uniós polgárok jogainak érvényesítése előtt álló akadályok lebontásáról szóló, 2010. évi jelentés az uniós polgárságról, COM (2010) 603.

⁶ A 2010 óta végrehajtott intézkedések teljes áttekintését részletesen e jelentés 1. melléklete tartalmazza.

- a polgárok számára felhasználóbarát tájékoztatás biztosítása uniós jogaikról egy online egyablakos információs ponton – az „Európa Önökért”-en és a „Europe Direct”-en – keresztül.

Folyamatosan dolgozunk azon, hogy az uniós polgárságot valósággá tegyük a polgárok mindennapi életében. A fennmaradó akadályok létezését megerősítette **az uniós polgárságról szóló** széleskörű **nyilvános konzultáció**, amelyet a Bizottság 2012. május 9-én indított⁷, valamint az uniós polgársággal⁸, illetve a választójoggal⁹ foglalkozó 2013. évi Eurobarométer felmérések, továbbá az e jelentés előkészítése során az Európai Parlamenttel¹⁰, a Régiók Bizottságával¹¹, és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottsággal¹² együttműködésben a főbb érdekelttek számára szervezett rendezvények is.

A Bizottság által a polgárok európai éve¹³ keretében kezdeményezett **civil párbeszéd**¹⁴ további információkkal szolgálnak a polgárok aggályairól és javaslatairól.

Az **uniós polgárságról szóló 2013. évi e jelentésében** a Bizottság **hat kulesterületen tizenkét új intézkedést** terjeszt elő, amelyek célja, hogy tovább haladjunk a polgárok uniós jogainak élvezete útjában álló akadályok felszámolása útján¹⁵.

A munkavállalók, a diákok és a gyakornokok útjában álló akadályok megszüntetése az EU-ban

Ma az emberek elsősorban a pénzügyi és államadósság-válság miatt, és annak gazdasági következményei miatt aggódnak. Tíz európai közül kilenc a munkanélküliséget vagy a nehéz gazdasági helyzetet tartja a legfontosabb problémának, amellyel régiója jelenleg szembesül¹⁶. Az európaiak elsődleges elvárása az EU-val szemben, hogy küzdjön a válság ellen, ami a munkanélküliség csökkentését is jelenti, különösen az ifjúsági munkanélküliség csökkentését, amelynek mértéke kétszer magasabb, mint a felnőttek körében mért munkanélküliségé (23,5 % a 9,5 %-kal szemben 2013 első negyedében). A polgárok valódi uniós munkaerőpiacot

⁷ A Bizottság által 2012. május 9-én indított nyilvános konzultáció az uniós polgárságról (a továbbiakban: az uniós polgárságról szóló 2012. évi nyilvános konzultáció) - http://ec.europa.eu/justice/citizen/files/eu-citizen-brochure_hu.pdf.

⁸ Az Eurobarométer 365. sz. gyorsfelmérése - Európai uniós polgárság - 2013. február (a továbbiakban: az uniós polgárságról szóló 2013. évi Eurobarométer felmérés) - http://ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl_365_en.pdf.

⁹ Az Eurobarométer 364. sz. gyorsfelmérése - Választójog - 2013. március (a továbbiakban: a választójogról szóló 2013. évi Eurobarométer felmérés) - http://ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl_364_en.pdf.

¹⁰ Az Európai Parlament és a Bizottság uniós polgársággal foglalkozó, 2013. február 19-i közös meghallgatása, „Making the most of EU citizenship” (Hogyan hozzuk ki a legtöbbet az uniós polgárságból) - http://ec.europa.eu/justice/citizen/document/files/eu_hearing_report.pdf.

¹¹ A 2012. november 28-i, „Citizens' Agenda going local” (A polgárközpontú program helyi szinten) című fórum - http://www.cor.europa.eu/en/news/forums/Documents/proceeding_forum_citizens.pdf.

¹² A 2013. január 22–23-i, „Making the most of the European year of Citizens” (Hogyan hozzuk ki a legtöbbet a polgárok európai évéből) című konferencia. <http://europa.eu/citizens-2013/>.

¹³ http://ec.europa.eu/european-debate/index_hu.htm.

¹⁴ Az ebben a szakaszban bemutatott intézkedésre vonatkozó valamennyi javaslatra vonatkozni fognak Bizottság szokásos, a döntéshozatali folyamat előkészítéséhez kapcsolódó eljárásai, valamint a 2014–2020 közötti időszakra szóló többéves pénzügyi keret.

¹⁶ 78. sz. standard Eurobarométer felmérés, Európai polgárság, 2012. ősz (a továbbiakban: 78. sz. Eurobarométer felmérés) - http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/eb/eb78/eb78_first_en.pdf. A munkanélküliség egyre jobban aggasztja az uniós polgárokat (+ 4 százalékpont a 2012. tavaszi Eurobarométer felmérés óta).

sürgetnek, amely lehetővé teszi számukra, hogy éljenek a más uniós országokban fennálló álláslehetőségekkel és hozzájáruljanak az európai gazdasághoz. Emellett a készségeik más uniós országokban történő fejlesztését és a más uniós országokban szervezett minőségi képzési lehetőségekhez való hozzáférést lehetővé tevő kezdeményezéseket is igényelnek. A Bizottság javaslatokat terjeszt elő annak érdekében, hogy megkönnyítse a polgárok számára a más uniós országban való munkavállalást, tanulást és képzésben való részvételt, ami a polgárok személyes és szakmai fejlődése, és az egész Unió gazdasági növekedése szempontjából egyaránt kedvező.

A bürokrácia csökkentése a tagállamokban

Az uniós polgárok tudják, hogy megilleti őket a szabad mozgás joga¹⁷. Több mint kétharmaduk úgy véli, hogy az emberek EU-n belüli szabad mozgása gazdasági előnyökkel jár országa számára¹⁸. A polgárok tevékenyen élnek e joggal, minden évben több milliárd utazást téve az EU-ban. Ugyanakkor az uniós polgárságról szóló 2012. évi nyilvános konzultáció azon válaszadói közül, akik éltek a szabad mozgáshoz való jogukkal, szinte minden ötödik szembesült problémával, gyakran a hosszadalmas vagy nem átlátható közigazgatási eljárások következtében. A polgárok olyan megoldásokat szeretnének, amelyek megkönnyítik az életüket az EU-ban való utazás és tartózkodás során. A Bizottság javaslatokat tesz a tagállamokban a túlzott papírmunka csökkentése és az eljárások egyszerűsítése érdekében.

A kiszolgáltatottabbak védelme az EU-ban

Az európai szociális modell központjában áll a társadalom kiszolgáltatottabb tagjairól való különleges gondoskodás és a nekik biztosított védelem. A konzultációk során a polgárok rámutattak arra, hogy a fogyatékossgal élő személyek (a becslések szerint 80 millió ember az EU-ban) milyen különleges nehézségekkel szembesülnek az EU-ban történő mozgás során. Jelezték azt is, hogy egyes polgárok kiszolgáltatottabbak, amikor jogaik érvényesítéséről van szó, különösen büntetőeljárások során, például fiatal koruk vagy szellemi vagy fizikai állapotuk miatt. A Bizottság a kiszolgáltatottabb polgárok jogainak erősítését célzó lépéseket fog javasolni.

Az EU-ban történő vásárlás útjában álló akadályok megszüntetése

A határokon átnyúló online vásárlás egyre jelentősebb mértéket ér el az EU-ban. Azon polgárok egy negyede, akik 2012-ben az interneten keresztül vásároltak, más uniós országbeli eladótól rendeltek¹⁹. Ugyanakkor az uniós polgárok még mindig szembesülnek problémákkal az online vásárlás során²⁰. Ez a fogyasztók jobb védelmét és tájékoztatását teszi szükségessé, különösen a gyorsan fejlődő területeken – így például a digitális technológia területén – kínált termékekről. A határokon átnyúló egyszerű és biztonságos vásárláshoz egyszerű és gyors határokon átnyúló jogorvoslatra van szükség. A Bizottság intézkedéseket terjeszt elő annak biztosítása érdekében, hogy a polgárokat – különösen az online vásárlás során – jobban

¹⁷ Ez az uniós polgárságról szóló 2013. évi Eurobarométer felmérés szerint tízből kilenc polgárra vonatkozik.

¹⁸ Az uniós polgárságról szóló 2013. évi Eurobarométer felmérés.

¹⁹ Eurostat - Magánszemélyek interneten keresztüli vásárlása - <http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/submitViewTableAction.do>. A számok magasabbak a fiatalok (25–34 évesek) esetében.

²⁰ Az uniós polgárságról szóló 2012. évi nyilvános konzultáció kiemeli, hogy minden negyedik válaszadó problémát tapasztal az online vásárlás során.

tájékoztatassák, valamint probléma esetén egyszerűen igénybe vehető jogorvoslati lehetőségeket nyújtsanak számukra.

Célzott és elérhető információk az EU-ban

Sokat tettünk a polgárok uniós jogaira vonatkozó tudatosságának javítása érdekében, különösen a Europe Direct²¹ és az Európa Önökért²² egyablakos szolgáltatásokon keresztül. Jelenleg minden harmadik polgár azt állítja, hogy jól tájékozott uniós jogairól²³. Ez javulást jelent, de még mindig nem elég. A válaszadók valamivel kevesebb mint egy negyede (24 %) tartja magát eléggé vagy nagyon jól tájékozottnak a tekintetben, hogy mit tehet, ha uniós jogait nem tartják tiszteletben²⁴. A Bizottság elképzeléseket fogalmaz meg arra vonatkozóan, hogyan lehetne tovább áramvonalasítani és javítani a polgároknak uniós jogaikról és azok igénybevételéről nyújtott tájékoztatást.

Részvétel az EU demokratikus életében

Az uniós polgárság alapvető lényegét alkotja az uniós polgárok teljeskörű részvétele az EU demokratikus életében, minden szinten. A polgárok európai évére és a közelgő európai parlamenti választásokra tekintettel, amelyek kulcsfontosságú alkalmat jelentenek arra, hogy a polgárok hangot adjanak véleményüknek, időszerű feladat a polgárok és a civil társadalom részvételének előmozdítása az európai kérdésekről folyó vitában. A polgárok megkérdőjelezzik azokat a gyakorlatokat, amelyek alapján egyes tagállamok megfosztják állampolgáraikat a nemzeti választásokon való választójoguktól amiatt, hogy meghatározott ideje másik uniós országban élnek (választójog megvonása)²⁵. Az uniós polgárság tárgyában 2013. február 19-én tartott közös európai parlamenti és bizottsági meghallgatáson a polgárok, a civil társadalom, a szakértők és az európai parlamenti képviselők megvitatták a választójog megvonásának indokoltságát a jelenlegi realitások fényében. A Bizottság az uniós polgároknak az EU demokratikus életében való részvételét ösztönző módokat javasol.

Az uniós polgárságról szóló 2013. évi jelentést a hatékony uniós polgárság irányába történő 2011 és 2013 közötti előrehaladásról (az EUMSZ 25. cikke alapján) készült jelentés kíséri, amely felméri a Szerződés uniós polgárságra vonatkozó rendelkezéseinek alkalmazását az elmúlt három évben.

Ezzel párhuzamosan a Bizottság elfogadta az Európai Unió Alapjogi Chartájának alkalmazásáról szóló éves jelentést²⁶ is.

2. TIZENKÉT ÚJ KULCSFONTOSSÁGÚ INTÉZKEDÉS AZ UNIÓS POLGÁROK ÉLETÉNEK JAVÍTÁSA ÉRDEKÉBEN

2.1 – A munkavállalók, a diákok és a gyakornokok útjában álló akadályok megszüntetése az EU-ban

A polgárok, különösen a fiatalok számára annak megkönnyítése, hogy fejlesszék készségeiket, állást találjanak és hozzájáruljanak a növekedéshez az Európai Unióban

²¹ http://europa.eu/europedirect/index_hu.htm.

²² <http://europa.eu/youreurope/index.htm>.

²³ Az uniós polgárságról szóló 2013. évi Eurobarométer felmérés.

²⁴ Ugyanott.

²⁵ Az uniós polgárságról szóló 2012. évi nyilvános konzultáció és a választójogról szóló 2013. évi Eurobarométer felmérés.

²⁶ COM(2013) 271 - http://ec.europa.eu/justice/fundamental-rights/files/charter_report_2012_en.pdf.

A mozgásban levő polgárok élénkítik az uniós gazdaságot

A munkanélküliség magas szintje (több mint 26 millió fő az EU-ban) ellenére a betöltetlen álláshelyek száma 2009 közepéhez képest emelkedik, és a vállalkozások nehézségekkal szembesülnek a képzett munkaerő felvétele során. Ez kockázatot jelent az uniós gazdaság növekedésére és az innovációra nézve. A munkavállalói mobilitás tehát az egyensúlyhiányok kezelésére szolgáló, valamint az álláshelyek és a készségek jobb összehangoláshoz hozzájáruló erőteljes kiigazítási mechanizmust jelenthet, amely ugyanakkor helyreállítja a dinamizmust és enyhíti az uniós polgárok társadalmi szenvedését. Növeli a polgárok esélyét a foglalkoztatás felé való zökkenőmentes átmenetre, és lehetőséget teremt a személyes és a szakmai fejlődésre.

Nyomós gazdasági érvek szólnak a mobilitás mellett. A 2004-es és a 2007-es bővítés kapcsán szerzett újabb tapasztalatok megmutatták, hogy az EU-n belüli mobilitás kedvező hatást gyakorol a gazdaságokra és a munkaerőpiacokra. Így például a 15 uniós tagállam GDP-je bővítést követő mobilitás eredményeként a becslések szerint hosszú távon közel 1 %-kal nőtt (2004–2009 között)²⁷. Az EU egésze számára a legújabb Unión belüli mobilitási áramlások GDP-re gyakorolt hatása az uniós polgárok számára körülbelül 24 milliárd EUR összegű kollektív jövedelemnövekedésnek felel meg²⁸. Ugyanakkor ma még mindig alacsony a munkavállalók mobilitása az EU-ban²⁹.

Az uniós polgárok még mindig vonakodnak attól, hogy más uniós országban keressenek állást, mivel aggódnak helyzetük miatt abban az esetben, ha nem találnak gyorsan állást³⁰. Az uniós jog jelenleg biztosítja, hogy azok a munkanélküli polgárok, akik munkanélküli ellátásra jogosultak, és más uniós országba mennek állást keresni, saját országuktól három hónapos időszakra tovább kapják munkanélküli ellátásaikat³¹. Bár az uniós jog lehetőséget kínál a tagállamoknak, hogy az e jogosultsághoz fűződő jogot legfeljebb hat hónapra kiterjesszék, ezt

²⁷ Lásd: Employment and social developments in Europe 2011 (Foglalkoztatás és szociális fejlemények Európában, 2011), 6. fejezet: Intra-EU labour mobility and the impact of enlargement (Az EU-n belüli munkavállalói mobilitás és a bővítés hatása), 274. o.

²⁸ Lásd a European Integration Consortium „Labour mobility within the EU in the context of enlargement and the functioning of the transitional arrangements” (Munkavállalói mobilitás az EU-n belül a bővítésre és az átmeneti rendelkezések működésére figyelemmel) című jelentését, Nürnberg, 2009, 132. o. Lásd még: „Five years of an enlarged EU, Economic achievements and challenges” (A bővített EU öt éve, Gazdasági eredmények és kihívások), European economy, 1/2009. szám, 135. o.

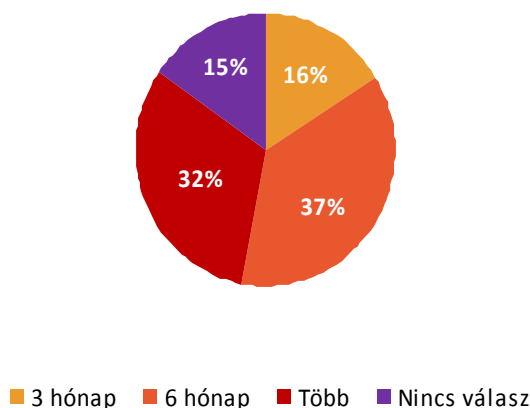
²⁹ A munkaképes korú uniós polgárok csupán 3 %-a él másik uniós országban. Az EU-n belüli, a határokon átnyúló éves mobilitás mértéke éves átlagban mindössze 0,29 %-ot tesz ki. Ez jelentősen alacsonyabb, mint a belső mobilitás Ausztráliában (1,5 %) és az Egyesült Államokban (2,4 %) jellemző szintje. Lásd: OECD gazdasági felmérések - Európai Unió - 2012. március - <http://www.oecd.org/eco/49950244.pdf>.

³⁰ A földrajzi és munkaerőpiaci mobilitásról szóló Eurobarométer felmérés szerint a válaszadók közel negyede (24 %) számít problémákra vagy már tapasztalt problémákat a külföldön történő elhelyezkedés kapcsán. Az Eurobarométer 337. sz. tematikus felmérése - Földrajzi és munkaerőpiaci mobilitás - 2010. június - http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_337_en.pdf.

³¹ A szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló 883/2004/EK rendelet (HL L 166., 70. o.) 64. cikke (1) bekezdésének c) pontja úgy rendelkezik, hogy „az ellátásra való jogosultság három hónapig áll fenn attól a naptól számítva, amikor az érintett személy megszűnt az általa elhagyott tagállam foglalkoztatási szolgálata rendelkezésére állni, feltéve, hogy az ellátások időtartama nem haladja meg az utóbbi tagállam jogszabályai szerint neki járó ellátások időtartamát; az illetékes szolgálatok vagy intézmények ezt a három hónapos időszakot legfeljebb hat hónapra hosszabbíthatják meg.” Az érintett tagállamok intézményei és szolgálatai között az információcseréről, az együttműködésről és a kölcsönös segítségnyújtásról, különösen a rendszeres ellenőrzési eljárások álláskereső általi teljesítéséről való tájékoztatásról szóló rendelkezéseket a 987/2009/EK végrehajtási rendelet (HL L 284., 19. o.) 55. cikke tartalmazza.

a jogot a vonatkozó nemzeti gyakorlatokban még nem biztosítják³². Az uniós polgárságról szóló 2012. évi nyilvános konzultáció során a válaszadók többsége (69 %) úgy vélte, hogy legalább hat hónapig kellene munkanélküli ellátásban részesülnie, ha másik uniós országban keres állást.

Q10b Ön szerint mi lenne a megfelelő időtartam, ameddig az ilyen munkanélküli ellátásokat kapnia kellene saját országától?

Forrás: az uniós polgárságról szóló 2012. évi nyilvános konzultáció – Alap: azok a válaszadók, akik már kerestek állást más uniós országban

Frederico, egy fiatal szakács Portugáliából, úgy döntött, Svédországba megy új állást keresni. Kérte a portugál foglalkoztatási szolgálattól azt a dokumentumot, amely lehetővé teszi számára, hogy három hónapos időszakon keresztül kapja a portugál munkanélküli ellátását Svédországban, és amint megérkezett Svédországba, nyilvántartásba vetette magát az ottani foglalkoztatási szolgálatnál. Azonban nem talált állást az alatt a három hónap alatt, amíg a dokumentum érvényes volt. El kellett döntenie, hogy visszatér Portugáliába, hogy ne veszítse el a munkanélküli ellátásaihoz való jogot, vagy Svédországban marad, anélkül azonban, hogy bármilyen munkanélküli ellátásra jogosult lenne. Úgy döntött, elmegy még néhány állásinterjúra Svédországban, és öt hónap elteltével tért vissza Portugáliába. Ennek következtében Portugáliában elvesztette a munkanélküli ellátásokhoz való jogát.

1. intézkedés: A Bizottság javasolni fogja a szociális biztonsági koordinációról szóló rendelet³³ felülvizsgálatát, valamint megvizsgálja a munkanélküli ellátások kivételének a kötelező három hónapnál hosszabb időre történő kiterjesztésének lehetőségét annak érdekében, hogy megkönnyítse a polgárok számára a másik uniós országban történő álláskeresést. A Bizottság sürgeti a tagállamokat, hogy használják ki teljes mértékben a jelenlegi szabályokat, és tegyék lehetővé az álláskeresők számára, hogy hat hónapig terjedő ideig kapják munkanélküli ellátásaikat, amíg másik tagállamban keresnek állást³⁴.

A készségeiket és kompetenciáikat külföldön fejleszteni kívánó polgárok

³² COM(2012) 173.

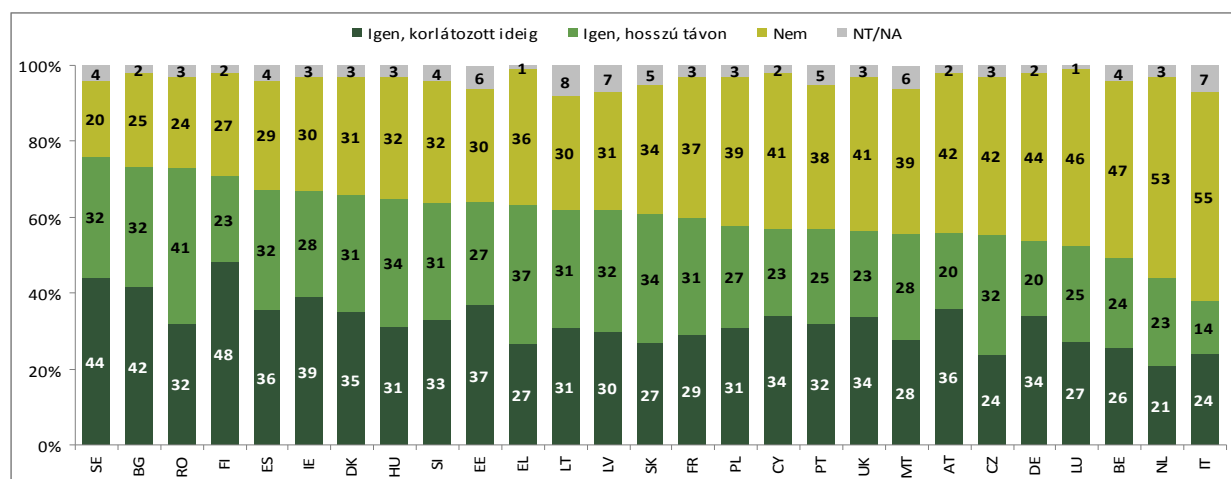
³³ A szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló 883/2004/EK rendelet, HL L 166., 1. o.

³⁴ COM(2012) 173.

Mint azt a Bizottság az „Út a munkahelyteremtő fellendülés felé” című foglalkoztatáspolitikai csomagjában³⁵ és az új készségek és munkahelyek menetrendjében³⁶ hangsúlyozta, az oktatási és képzési rendszerekbe történő beruházás elengedhetetlen a termelékenység, a versenyképesség, a gazdasági növekedés és végső soron a foglalkoztatottság javításához.

A fiatal uniós polgárok nyitottak arra, hogy más uniós országban való tanulás vagy képzésben való részvétel révén fejlesszék készségeiket és kompetenciáikat³⁷. Összességében a fiatal európaiak több mint fele hajlandó vagy szeretne másik uniós tagállamban dolgozni³⁸.

A fiatalok hajlandósága arra, hogy másik uniós országban dolgozzanak

Forrás: az Eurobarométer 2011. évi felmérése a Mozgásban az ifjúság tárgyában

A jelenleg rendelkezésre álló adatok alapján készült becslések szerint a felsőoktatási végzettséggel rendelkező európaiak csupán 10 %-a tanult máshol az EU-ban³⁹. Az EU-ban a diplomás (teljes program) mobilitásra vonatkozó számok még alacsonyabbak. Ez részben a másik uniós országban való tanulás költségeinek tulajdonítható. Az „Erasmus mindenkinek” programra vonatkozó javaslatában⁴⁰ a Bizottság diákhitelgarancia-eszközre tett javaslatot, amely lehetővé teszi a másik uniós országban egy teljes képzési programot elvégezni kívánó, mesterképzésben részt vevő hallgatók számára, hogy kedvező feltételekkel jussanak bankhitelhez. Ebben a Bizottság javaslata szerint a program hét éves időszaka alatt akár 330 000 hallgató is részesülhet. Emellett a Bizottság továbbra is ösztönözni fogja a fiatalok külföldön történő tanulásra, képzésben való részvételre vagy önkéntes tevékenységre, vagy ifjúsági csereprogramokban való részvételre irányuló mobilitását. A tanárok és az oktatással

³⁵ Ugyanott.

³⁶ COM(2010) 682.

³⁷ Az egységes piacról szóló 2011. évi Eurobarométer felmérés szerint a munkaképes korú uniós polgárok 28 %-a fontolná meg, hogy a jövőben más uniós országban dolgozzon. Ez az arány különösen magas (54 %) a fiatalok (15–24 évesek) és a 25–39 évesek (38 %) körében. Az Eurobarométer 363. sz. tematikus felmérése - Belső piac: Tudatosság, észlelés és hatások – 2011. szeptember - http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_363_en.pdf.

³⁸ Az Eurobarométer 319b. sz. gyorsfelmérése - Mozgásban az ifjúság: Oktatás és képzés, mobilitás, foglalkoztatás és vállalkozás – 2011. május - http://ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl_319b_sum_en.pdf.

³⁹ 2011-ben a Tanács a tanulási célú mobilitásra vonatkozó referenciaértéket fogadott el, amelynek értelmében 2020-ra az újonnan végzett diplomásoknak EU-átlagban legalább 20 %-a rendelkezzen valamilyen külföldön szerzett, felsőoktatáshoz kapcsolódó tanulmányi vagy képzési tapasztalattal (amely vagy a teljes diplomára vonatkozik, vagy legalább három hónapig tart).

⁴⁰ Javaslat: Az Európai Parlament és a Tanács rendelete az Unió oktatási, képzési, ifjúsági és sportprogramja, az „Erasmus mindenkinek” létrehozásáról, COM(2011) 788.

foglalkozó dolgozók szintén lehetőséget kapnak majd a külföldön való tanításra vagy képzésben való részvételre. Az új programnak köszönhetően a 2014–2020 közötti időszakban várhatóan közel öt millió polgár élhet majd ezekkel a lehetőségekkel.

A másik uniós országban töltendő gyakornoki idő mérlegelése során a fiatalok nem mindig találnak releváns információkat a fennálló lehetőségekről, és aggódnak a foglalkoztatás minősége és feltételei miatt. A tanulmányok és a felmérések a szakmai gyakorlatokkal kapcsolatban több minőségi problémára világítanak rá: a tananyag hiányára, valamint a nem megfelelő feltételekre, így különösen a szociális védelem és az ellenszolgáltatás/díjazás alacsony szintjére (vagy hiányára)⁴¹. Emellett számos uniós tagállamban még mindig nem kötelező a szakmai gyakorlatról a felek jogait és kötelezettségeit meghatározó szerződést készíteni (az Európai Ifjúsági Fórum 2011-es felmérése⁴² szerint 25 %). Az alacsony fizetés vagy a fizetés hiánya felveti annak gyanúját, hogy a munkaadók ezt egyfajta nem fizetett foglalkoztatásként használják. Sürgősen orvosolni kell ezeket a hiányosságokat, és javítani kell a fiatalok lehetőségeit arra, hogy külföldön fejleszthessék készségeiket és szerezhessenek munkatapasztalatot. Erre nem csak a polgárok, különösen a fiatalok által megfogalmazott aggályok orvoslása érdekében van szükség, hanem a fiatalok körében mutatkozó nagymértékű munkanélküliség kezelése érdekében is.

Nathalie Franciaországban szerzett diplomát, és azt tervezte, hogy Spanyolországban vagy Németországban kezdi meg szakmai pályafutását. Mivel soha nem élt külföldön, először szakmai gyakorlaton akart részt venni, de nem tudta, hogy ezt megteheti-e anélkül, hogy oktatási programban venne részt (Franciaországban ez előfeltétel). Nem tudta továbbá, gyakornokként milyen jogai lennének ezekben az országokban, és hogy részesülne-e szociális védelemben, és jogosult lenne-e ellenszolgáltatásra vagy fizetésre.

Annak érdekében, hogy megkönnyítse a fiatalok számára, hogy más uniós tagállamban minőségi munkatapasztalatot szerezzenek, a Bizottság 2013-ban kidolgozza a szakmai gyakorlatok minőségi keretrendszerét, amelyben vázolja a jó minőségű szakmai gyakorlatok főbb jellemzőit, amelyek védik a gyakornokok jogait és segítik őket, hogy a legjobbat hozzák ki a munkatapasztalatukból. A Bizottság emellett a munkaközvetítési szolgáltatások javítása révén felülvizsgálja és megreformálja az EURES-hálózatot is, hogy az az álláskereső és a vállalkozások érdekében jobban szolgálja a munkaerőpiac tényleges igényeit. A Bizottság továbbá néhány tagállammal együtt kísérleti kezdeményezést indít az EURES-hálózat keretében a szakmai gyakorlatokra és a tanulószerveződéses gyakorlati képzésekre vonatkozó információcseréjének javítása céljából, hogy ezzel is tovább könnyítse a fiatalok számára a munka világába való átmenetet.

A Bizottság továbbá sürgeti a tagállamokat, hogy gyorsan hajtsák végre az ifjúsági garanciát⁴³, tartós és ambiciózus módon, annak érdekében, hogy segítsék a fiatalokat a munkatapasztalat szerzésében.

⁴¹ Európai Bizottság, „Study on a comprehensive overview on traineeship arrangements in Member States” (Tanulmány a tagállamok által hozott, a szakmai gyakorlattal kapcsolatos intézkedések átfogó áttekintéséről) - 2012 - <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=6717>.

⁴² Az Európai Ifjúsági Fórum tanulmánya - 2011 - „Interns revealed” (A gyakornokok leleplezése) - http://issuu.com/yomag/docs/yfj_internsrevealed_web.

⁴³ Az ifjúsági garancia olyan program, amely biztosítja, hogy valamennyi 25 év alatti fiatal a munkahelye elvesztését vagy a formális tanulás befejezését követő négy hónapos időszakon belül színvonalas állásajánlatot kapjon, illetve további oktatásban, tanulószerveződéses gyakorlati képzésben vagy gyakornoki képzésben részesüljön, a 2013. április 22-én elfogadott tanácsi ajánlással összhangban.

2. intézkedés: Annak érdekében, hogy segítse a fiatal uniós polgárokat készségeik fejlesztésében és a munkaerőpiacra való belépésben, a Bizottság 2013-ban kidolgozza a szakmai gyakorlatok minőségi keretrendszerét.

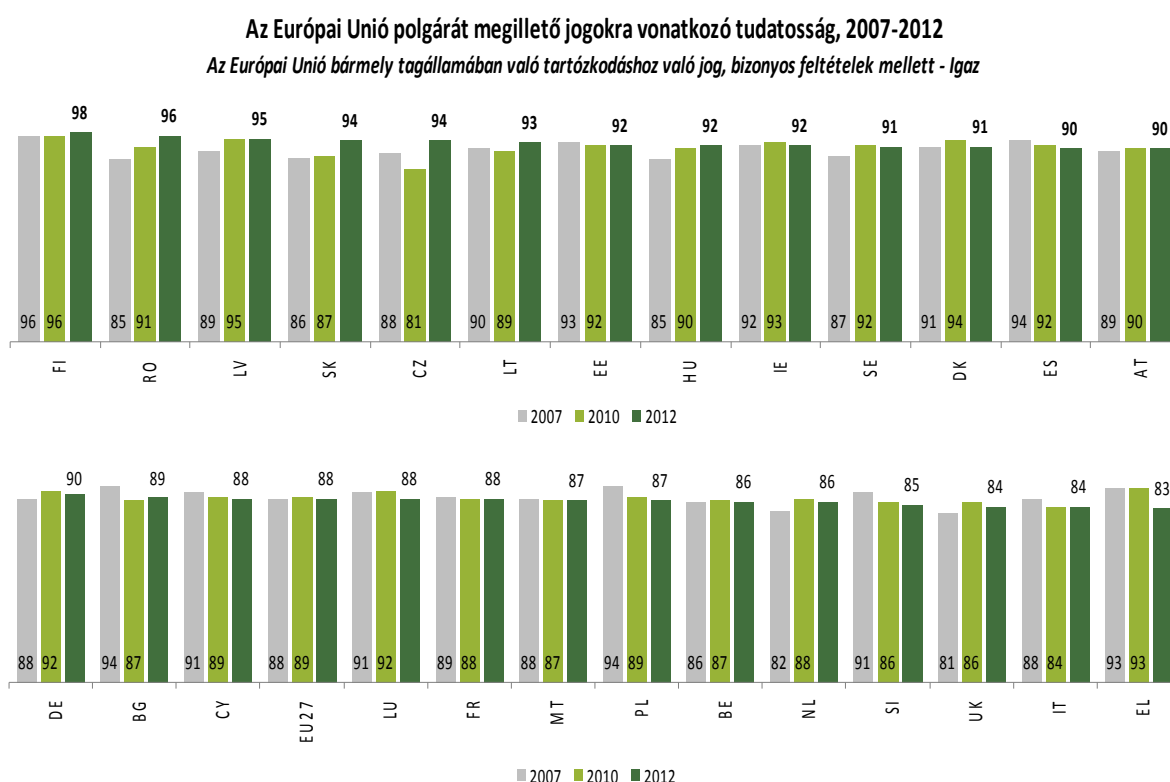
A Bizottság ezenkívül 2013-ban az EURES-hálózat modernizálására irányuló kezdeményezést terjeszt elő a nemzeti szintű foglalkoztatási szolgálatok szerepének és hatásának növelése, valamint az EU-n belüli munkavállalói mobilitás koordinálásának javítása érdekében. Az EURES-hálózat reformja mellett a Bizottság kísérleti kezdeményezést indít a szakmai gyakorlatokra és a tanulószerveződéses gyakorlati képzésekre vonatkozó lehetőségeket illetően az EURES-hálózaton keresztül folytatott információcsere javítása céljából.

2.2 – A bürokrácia csökkentése a tagállamokban

Az EU-ban élő és utazó uniós polgárok útjában álló igazgatási akadályok eltávolítása és az eljárások egyszerűsítése

A polgárok személyazonosító és tartózkodási okmányai

A polgárok szemében az EU-n belüli szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való uniós jog kapcsolódik a legközvetlenebb módon az uniós polgársághoz⁴⁴. Az uniós polgárságról szóló 2013. évi Eurobarométer felmérés⁴⁵ szerint tízből majdnem kilenc európai polgár tisztában van azzal, hogy rendelkezik a szabad mozgás e jogával.

Forrás: az uniós polgárságról szóló 2013. évi Eurobarométer felmérés

⁴⁴ Az Eurobarométer 75.1. sz. tematikus felmérése - Az európai ombudsman és a polgári jogok - 2011. július - http://www.ombudsman.europa.eu/en/press/statistics/eb751_eb_report.faces.

⁴⁵ http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/flash_arch_374_361_en.htm#365.

Ugyanakkor az uniós polgárságról szóló 2012. évi nyilvános konzultáció⁴⁶ válaszadói közül szinte minden ötödik problémákról számolt be a más uniós tagállamba való költözés vagy ott élés kapcsán (17 %); ezek között szerepelnek az utazás vagy a személyazonosság igazolása során tapasztalt, az okmányokkal kapcsolatos igazgatási akadályok is. A szabad mozgással és a tartózkodással kapcsolatos kérdések az Európa Önökért Tanácsadó Szolgálatához⁴⁷ 2012-ben beérkező megkeresések 21 %-át és 2012-ben az összes SOLVIT-ügy⁴⁸ 13 %-át tették ki.

A saját tagállamuktól eltérő uniós tagállamban három hónapnál hosszabb ideig tartózkodó uniós polgárok számára előírható, hogy bejelentkezzenek a helyi hatóságoknál, ebben az esetben bejelentkezési igazolást kapnak. Ezeket az igazolásokat azonban (különösen magánszektorbeli szervezetek, mint a bankok, vállalkozások stb.) nem mindig fogadják el személyazonosító okmányként az Unióban, és a polgárok ezeket nem használhatják úti okmányként, még az EU-n belül sem. Hasonló problémákkal szembesülnek az uniós polgárok, akik a saját országukban kiadott személyazonosító okmánnyal rendelkeznek, amelyre gyakran nem tudnak más uniós országokban folytatott ügyleteik során támaszkodni. A magánvállalkozások bizonytalanok, ha „idegen” okmányokat kellene elfogadniuk a személyazonosság igazolására, mivel ezek formátuma – az útlevélékétől eltérően – uniós szinten nem került harmonizálásra. A másik uniós országban élő uniós polgárok szintén nehézségekkel szembesülnek, amikor az EU-n belüli utazáshoz rövid időn belül kell személyazonosító igazolványt vagy útlevelet szerezniük vagy megújítaniuk, különösen, ha a legközelebbi konzulátus egy másik országban található.

Sanna, aki finn és Münchenben él, repülőutat foglalt Finnországba, de az indulás előtt két nappal kirabolták, és ellopták az útlevelét és a személyazonosító igazolványát. Sanna nem tud időben útlevelet szerezni, mivel Németországban csak a berlini és a hamburgi finn konzuli képviselet tudna útlevelet kiadni, és Sanna ilyen rövid idő alatt nem tud oda eljutni. Amikor a reptéren csak a német bejelentkezési igazolását mutatja fel, a légitársaság biztonsági szabályokra hivatkozva nem engedi felszállni a repülőgépre.

Az uniós polgárságról szóló nyilvános konzultáció során a polgárok az életüket megkönnyítő és az EU-val való azonosulásukat erősítő megoldásokat kértek, többek között adott esetben egységes európai okmányok útján⁴⁹. A Bizottság többek között meg fogja vizsgálni, megfelelő lenne-e a tagállamok által az uniós polgárok részére kibocsátott bejelentkezési igazolások, valamint a családtagjaik részére kiadott tartózkodási okmányok közös biztonságos formátumára vonatkozó szabályok kialakítása. Ez a kezdeményezés lehetővé tenné az uniós polgárok és családtagjaik számára, hogy mindennapi életükben egyetlen okmányt használjanak, és megoldaná azokat a problémákat, amelyek más uniós országokban a magánszervezetekkel folytatott interakcióik során merülnek fel, ugyanakkor növelve az okmányok biztonságát.

Az igazgatási terhek további csökkentése érdekében az uniós polgároknak lehetőséget kell kínálni arra, hogy ezeket a biztonságos bejelentkezési igazolásokat az Unión belüli utazásokhoz

⁴⁶ http://ec.europa.eu/justice/citizen/files/eu-citizen-brochure_hu.pdf.

⁴⁷ Az Európa Önökért Tanácsadó Szolgálat jogi tanácsadó szolgálat a lakosság számára, amely olyan ügyvédi csapatból áll, akik az EU összes hivatalos nyelvét lefedik, és ismerik mind az uniós jogot, mind az összes uniós ország nemzeti jogát. http://europa.eu/youreurope/advice/index_hu.htm.

⁴⁸ A SOLVIT olyan határokon átnyúló elemmel rendelkező problémákkal foglalkozik, amelyek az uniós jog tagállami hatóságok általi helytelen alkalmazásából erednek. <http://ec.europa.eu/solvit/>.

⁴⁹ A vizsgált intézkedés csak azokban a tagállamokban lesz alkalmazandó, amelyek kibocsátanak személyazonosító vagy bejelentkezési okmányokat.

úti okmányként is használhassák, ha a tartózkodási helyük szerinti tagállam bocsát ki ilyen okmányokat.

3. intézkedés: A Bizottság 2013-ban és 2014-ben megoldásokon fog dolgozni a sajátjuktól eltérő uniós tagállamban élő uniós polgárok és családtagjaik által a személyazonosító és úti okmányokkal összefüggésben tapasztalt akadályok eltávolítása érdekében, többek között adott esetben a polgárok választható egységes európai okmányai útján.

A polgárokat terhelő, a határokon átnyúló adózással kapcsolatos formai követelmények

Az uniós polgárok élhetnek az egyik országban, dolgozhatnak egy másikban, és rendelkezhetnek tulajdonnal egy harmadikban. Ez megnehezítheti számukra annak megállapítását, hogy hol és hogyan kell adót fizetniük. A nyelvi akadályok és a határokon átnyúló adózással kapcsolatos ügyekben a különböző országok adóhatóságai közötti együttműködés hiánya nem könnyíti meg a helyzetet. A polgárok emellett jelentős igazgatási akadályokkal is szembesülhetnek, különösen az őket egy másik országtól megillető adóvisszatérítések igénylése során, vagy a különböző tagállamok egymással ütköző adórendszerei miatt, amelyek akár ahhoz is vezethetnek, hogy ugyanazt a jövedelmet különböző tagállamok kétszer adóztatják meg. 2012-ben csak az adózással kapcsolatos kérdések az összes SOLVIT-ügy 9 %-át tették ki. Az Európa Önökért Tanácsadó Szolgálat, az olyan segítségnyújtási szolgálatok, mint a Fogyasztói Központok a határokon átnyúló régiókban, és az EURES szintén nagy számú és sokféle adózással kapcsolatos megkeresésről számolnak be.

A svéd Ylva a szlovák Martinnal kötött házasságot. Svédországban élnek, és már mindketten nyugdíjasok. Ylva csak Svédországban, Martin viszont Szlovákiában is dolgozott. Most szeretnének Hollandiába költözni, hogy közel legyenek az unokáikhoz, de sok kérdésük van adójogi helyzetükkel kapcsolatban, és nem tudják, kihez forduljanak. Hogyan adóztatják majd a nyugdíjukat a költözés után? Mi a helyzet az esetleges örökösödési adóval? Mit tehetnek, ha kétszeres adóztatást szenvednek el a költözést követően? Ha megtartják svédországi otthonukat, hol kell majd ingatlanadót fizetniük, és hol adózik majd az ebből az ingatlanból származó jövedelem?

2013 során a Bizottság azonosítani fogja a legjobb gyakorlatokat az uniós országokban a határokon átnyúló adózással kapcsolatos helyzetekben a polgároknak történő segítségnyújtást illetően, és nyomon követési egyeztetéseket folytat majd a nemzeti hatóságokkal ezek szélesebb körű elterjesztése érdekében. A legjobb gyakorlatok között szerepelhetnek a nemzeti közigazgatásban a határokon átnyúló adózási kérdésekkel foglalkozó szakosodott tájékoztatási kapcsolattartók, az állampolgárok számára alapvető információkat nyújtó és őket a legmegfelelőbb kapcsolattartóhoz irányító weboldalak, a kettős adóztatás esetén adókedvezmény és a külföldön kivetett többletadó igénylésére vonatkozó eljárások egyszerűsítése, az adófizetők alapvető jogait és kötelezettségeit leíró adófizetői kódexek, valamint az uniós országok közötti szoros együttműködés az adózással kapcsolatos határokon átnyúló viták rendezése terén.

A Bizottság ezt az Unió egészére kiterjedő új megfelelési kezdeményezéssel fogja összekötni annak biztosítása érdekében, hogy az utazó személyek adóztatását érintő jogszabályok valamennyi tagállamban megfeleljenek a Bíróság ítélezési gyakorlatának, és hogy ezek a polgárok ne szembesüljenek szükségtelen igazgatási terhekkal és többletköltségekkel, amikor egy másik tagállamba való költözéshez való jogukat gyakorolják, hogy ott dolgozzanak vagy éljenek.

4. intézkedés: A Bizottság 2013-ban kezdeményezéseket fog tenni a határokon átnyúló helyzetekben a legjobb adóügyi gyakorlatok előmozdítása és az uniós jog helyes alkalmazásának biztosítása érdekében, hogy megkönnyítse a határokon át költöző vagy tevékenységet végző európai polgárok számára a különböző adójogi szabályok kezelését, és különösen a kettős adóztatás elkerülését.

A polgárok gépjárműveihez kapcsolódó papírmunka

Jelenleg a műszaki vizsgálatokat Unió-szerte különböző módokon végzik, különböző kategóriájú gépjárműveket kell vizsgáltatni, eltérő időszakonként, különböző vizsgálati módszerekkel, és a hibák eltérő értékelésével. Ennek következtében előfordulhat, hogy ugyanazt a gépjárművet különböző uniós országokban különböző eredménnyel vizsgálják, ami különböző biztonsági szintekhez vezet. Ezen eltérő előírások következtében az uniós országok nem ismerik el egymás műszaki vizsgálati bizonyítványait. Ez szükségtelen igazgatási terhet és költségeket jelent a gépjárművel másik országba utazó polgárok számára.

Monika, aki litván, évente öt hónapig egy szállodában dolgozik egy osztrák síközpontban. Mivel gépjárműve éves műszaki vizsgálata márciusban esedékes, amikor ő Ausztriában lesz, meg kell szakítania tartózkodását és vissza kell vezetnie Litvániába, csak azért, hogy gépjárművén elvégezhesse az időszakos vizsgálatot. Sokkal egyszerűbb lenne, ha elvégeztethetné a vizsgálatot Ausztriában, és a műszaki vizsgálati bizonyítványt automatikusan elismernék Litvániában és bárhol máshol az EU-ban.

A Bizottság 2012-ben javaslatokat⁵⁰ terjesztett elő a gépjárművek ellenőrzésére és biztonságára vonatkozó minimumkövetelmények megállapítására (a vizsgálatok minőségének javítása, a vizsgálati berendezésekre vonatkozó követelmények bevezetése, az ellenőrök készségeinek javítása, a műszaki vizsgálóállomások felügyeletének erősítése). A gépjárművek műszaki vizsgálatára vonatkozó összehangolt előírásokra építve a Bizottság 2014 során konkrét lépéseket fog tenni egy elektronikus „gépjármű-információs platform” létrehozása felé, a műszaki vizsgálati bizonyítványok elismerésének megkönnyítése érdekében.

5. intézkedés: Az uniós polgárok közötti biztonságának javítása terén végzett munkájára építve a Bizottság 2014 során lépéseket fog tenni egy „gépjármű-információs platform” létrehozása felé a műszaki vizsgálati bizonyítványok elismerésének megkönnyítése érdekében, megkönnyítve és biztonságosabbá téve a polgárok számára, hogy gépjárműjükkel másik uniós országba utazzanak.

2.3 – A kiszolgáltatottabbak védelme az EU-ban

A fogyatékossgal élő polgárok előtt álló akadályok megszüntetése és a polgárok eljárási jogainak további erősítése, figyelembe véve a gyermekek és a kiszolgáltatott polgárok különleges helyzetét

Fogyatékossgal élő polgárok

⁵⁰

A gépjárművek és pótkocsijaik időszakos műszaki vizsgálatáról szóló rendeletre vonatkozó javaslat, COM(2012) 380, az Unió területén közlekedő haszongépjárművek közlekedésre való alkalmasságának közötti műszaki ellenőrzéséről szóló rendeletre vonatkozó javaslat, COM(2012) 382, és járművek nyilvántartásba vételéhez kapcsolódó okmányokról szóló irányelvre vonatkozó javaslat, COM(2012) 381.

Az Európai Unióban körülbelül 80 millió fogyatékossgal élő személy él. Ők gyakran különböző jogosultságokkal rendelkeznek, különösen a tömegközlekedéssel vagy kulturális intézményekkel összefüggésben, fogyatékossgai igazolványukhoz kapcsolódóan. A fogyatékossgal élő személyek parkolási kártyájától eltérően, amelyre vonatkozóan közel tizenöt éve közös uniós modellt fogadtak el, a fogyatékossgai igazolványokat csak nemzeti szinten ismerik el, ami megnehezíti a fogyatékossgal élő személyek helyzetét, ha másik uniós országba utaznak.

Seán, egy fogyatékossgal élő ír polgár, szeretne csatlakozni osztálytársaihoz az éves iskolai kiránduláson. Azonban nem biztos benne, hogy ír fogyatékossgai igazolványát más uniós országokban el fogják-e ismerni, és így élhet-e közlekedéshez való hozzáféréssel, ami a fogyatékossgal élő helyi polgárokat megilleti. Ha Seánnak lenne uniós fogyatékossgai igazolványa, biztos lehetne abban, hogy elérhetőek lesznek számára az adott ország állampolgárait megillető egyes konkrét ellátások.

A Bizottság kísérleti kezdeményezést fog indítani egy kölcsönösen elismert uniós fogyatékossgai igazolványra kidolgozása céljával, amely meg fogja könnyíteni a más uniós országba utazó fogyatékossgal élő személyekkel való egyenlő bánásmódot a kultúrához, az idegenforgalomhoz, a közlekedéshez és a szabadidőhöz való hozzáférés tekintetében.

6. intézkedés: A Bizottság 2014-ben egy kölcsönösen elismert uniós fogyatékossgai igazolvány kidolgozásának támogatása révén, amely arra irányul, hogy az EU-n belül egyenlő hozzáférést biztosítson egyes konkrét ellátásokhoz (főként a közlekedés, az idegenforgalom, a kultúra és a szabadidő terén), megkönnyíti a fogyatékossgal élő személyek mobilitását.

A polgárok eljárási jogai

Mindenkit ártatlannak vélelmeznek mindaddig, amíg bűnösségét be nem bizonyították⁵¹. Az ártatlanság vélelmére vonatkozó eltérő nemzeti szabályok bonyolultabbá tehetik a rendőrségi és igazságügyi együttműködést és az ítéletek kölcsönös elismerését. Emellett bizonytalanságot is teremtenek a polgárok számára a tekintetben, hogy milyen védelmet kaphatnak más uniós országban. Ezenkívül a büntetőeljárásokban a költségmentességhez való jog⁵² jelentős mértékben eltér az egyes tagállamokban, és a más uniós országban gyanúsítottként vagy vádlottként büntetőeljárás alá vont személyeknek jelenleg nem mindig biztosítanak tényleges és megfelelő időben igénybe vehető költségmentességet.

A bűncselekmény elkövetésével gyanúsított vagy vádolt egyes személyek kiszolgáltatottabbak, mivel életkoruk vagy szellemi vagy fizikai állapotuk miatt nehézségeik vannak az eljárás során elhangzottak megértésében, követésében vagy a megbeszélésekben való tényleges részvételben. Ez hatással lehet a tisztességes eljáráshoz való jogukra, és még fontosabbá teszi az ártatlanság vélelmének, valamint jogi segítségnyújtásnak a biztosítását. Az uniós polgárságról szóló nyilvános konzultáció során a válaszadók 73 %-a támogatta, hogy a gyermekek és a kiszolgáltatott felnőttek számára a tisztességes eljárás biztosítása érdekében biztosítékokat nyújtunk, amelyek minden uniós országban alkalmazandók lennének.

⁵¹ E büntetőjogi alapelvet az Európai Unió Alapjogi Chartájának 48. cikke, valamint az emberi jogok európai egyezménye 6. cikkének (2) bekezdése rögzíti, és a tagállamok közös alkotmányos hagyományaiból is következik.

⁵² A költségmentességhez való jogot az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikke és az emberi jogok európai egyezménye 6. cikkének (3) bekezdése rögzíti.

Christiant, egy 16 éves fiataalt, aki szüleivel együtt származási országától eltérő uniós országban él, otthonában letartóztatták és bevitték a rendőrségre kihallgatásra egy gépjárműlopással összefüggésben, amely gépjárművet aznap annak a háztömbnek a közelében találtak meg, ahol lakik. Körülbelül hat órán keresztül hallgatták ki, ennek során először a lopásban való mindenfajta érintettséget tagadott, később viszont elismerte a gépjármű ellopását, azt követően, hogy a rendőrség azt mondta neki, a vallomás kedvező hatással lenne ügye kimenetelére. Christiant anélkül hallgatták ki, hogy megengedték volna neki, hogy kapcsolatba lépjen szüleivel, továbbá ügyvéd jelenléte nélkül. Christiant nem tájékoztatták a hallgatáshoz való jogáról, valamint arról, hogy nem köteles önmagát terhelő információkat szolgáltatni.

A Bizottság 2013 végéig jogi aktusokból álló csomagot fog előterjeszteni az ártatlanság vélelmének és a költségmentességnek a biztosítására azokban az esetekben, amikor egy polgárt gyanúsítottként vagy vádlottként egy másik uniós országban büntetőeljárás alá vonnak, valamint a gyermekek és a kiszolgáltatott személyek eljárási jogainak erősítésére.

7. intézkedés: A Bizottság 2013 végéig jogi aktusokból álló csomagot fog előterjeszteni a polgárok eljárási jogainak további erősítése érdekében azokban az esetekben, amikor gyanúsítottként és vádlottként büntetőeljárás alá vonják őket, figyelembe véve a gyermekek és a kiszolgáltatott polgárok különleges helyzetét.

2.4 – Az EU-ban történő vásárlás útjában álló akadályok megszüntetése

A polgárok kis értékű követelése

Az elmúlt 12 hónapban tízből négy polgár vett vagy rendelt magáncélra árukat vagy szolgáltatásokat az interneten keresztül (40 %). Több európai vásárol árukat vagy szolgáltatásokat más uniós országbeli eladóktól, mint két évvel ezelőtt (+4 százalékpont). Majdnem minden harmadik európai vásárol árukat – offline és online – más tagállambeli vállalkozásoktól (30%)⁵³. A tény, hogy az EU-n belüli vásárlás egyszerűbbé vált, azt is jelentheti, hogy több jogvita keletkezik, és ezeket gyorsan és egyszerűen kell elbírálni, hogy ne tartsák vissza a polgárokat.

Az európai kis értékű követelésekről szóló rendelet⁵⁴ számos gyakorlati megoldást vezetett be a 2000 EUR alatti követelésekre vonatkozó határokon átnyúló ügyek megkönnyítése érdekében, így végrehajtás esetén az ítélet elismertetése szükségességének megszüntetését vagy egy formanyomtatványon alapuló írásbeli eljárás lehetővé tételét. Ugyanakkor a polgárok által a Bizottsághoz intézett kérelmek azt mutatják, hogy szükség van a jelenlegi szabályozás erősítésére, különösen a több tagállamban megfigyelhető hiányos gyakorlatok – így a kérelmek kitöltéséhez nyújtott gyakorlati segítség hiánya, az írásbeli eljárás elvétől való eltérés, szükségtelen tárgyalások, a telekonferenciák és videokonferenciák elégtelen igénybevétele a tanúk meghallgatásához stb. – kezelése érdekében.

Tibor, aki Magyarországon él, új televíziót akar venni. Egy közeli boltban megtalálta az ideális televíziót 2 750 EUR-ért, de úgy döntött, megnézi, nem talál-e jobb árat az interneten. Megtalálta pontosan ugyanazt a televíziót 2 200 EUR-ért, és online megrendelte. A televíziót időben kiszállították, de Tibor meglepve észlelte, hogy fekete volt, nem pedig ezüst színű, mint

⁵³ 395. sz. Eurobarométer tematikus felmérés a kis értékű követelések eljárásáról - 2013. április - (a továbbiakban: a kis értékű követelésekről szóló 2013. évi Eurobarométer felmérés) - http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/eb_special_399_380_en.htm#395.

⁵⁴ 2009. január 1. óta hatályos.

amilyent rendelt. Visszaküldte a készüléket, és kérte vissza a pénzét. Az eladó nem válaszolt. Mivel az eladó székhelye Portugáliában volt, Tibor azon gondolkodott, hogyan juthatna jogorvoslathoz. Egy barátja említette neki a kis értékű követelések európai eljárását az európai igazságügyi portálon⁵⁵, és hamar felismerték ennek előnyeit: a követelést Portugália helyett Magyarországon be lehet nyújtani, ügyvédi költségek fizetése nélkül, sőt, anélkül, hogy el kellene menni a bíróságra! Ekkor azonban Tibor észrevette, hogy ez az egyszerű eljárás nem elérhető a számára, mivel az eljárás keretében érvényesíthető követelésekre vonatkozó értékhatár 2 000 EUR.

A polgárok véleménye szerint a kis értékű követelések európai eljárására vonatkozó értékhatár emelése megkönnyítené a fogyasztók számára, hogy más uniós országban jogorvoslathoz jussanak⁵⁶. A kis értékű követelésekről szóló 2013. évi Eurobarométer felmérés során a válaszadók azt mondták, leginkább a következő tényezők ösztönöznék őket arra, hogy saját országukban bírósághoz forduljanak: ha az eljárást kizárólag írásban le lehet folytatni, anélkül, hogy fizikailag el kellene menni a bíróságra (37 %), ha az eljárást ügyvéd megbízása nélkül is le lehet folytatni (31 %) és az eljárás online lefolytatása (20 %). A Bizottság felül fogja vizsgálni a jelenlegi szabályokat a kis értékű követelések európai eljárásának további egyszerűsítése, valamint annak biztosítása érdekében, hogy az eljárás kínálta lehetőségeket a lehető legteljesebb mértékben kihasználják, és felemeli a jelenlegi értékhatárt 25 000 EUR-ra. A szóban forgó rendelet továbbá olyan jogi környezetet fog teremteni, amelynek alapján a polgárok az eljárást online is lefolytathatják.

8. intézkedés: A Bizottság 2013 végéig felül fogja vizsgálni a kis értékű követelések európai eljárását a más uniós országban eszközölt vásárlásokkal kapcsolatos jogviták rendezésének megkönnyítése érdekében.

Online vásároló polgárok

Az európai fogyasztók olyan jogszabályok előnyeit élvezik, amelyek tisztességes elbánást, a megszerzett termékek biztonságát, a vásárlás előtt átfogó tájékoztatást, és – ahogy azt a fentiekben kiemeltük – problémák esetére jogorvoslatokat biztosítanak nekik⁵⁷. Legújabb fejleményként a Bizottság 2013 februárjában intézkedéscsomagot fogadott el a fogyasztói termékek biztonságosságának javítása érdekében, ideértve az online vásárolt termékeket is, a polgárok bizalmának növelése és az értékesítések ösztönzése céljából⁵⁸.

E védelem ellenére azonban a polgárok még mindig szembesülnek problémákkal az online vásárlás során, amint erről az uniós polgárságról szóló 2012. évi nyilvános konzultáció szinte minden negyedik résztvevője (24 %) beszámol. A fogyasztóknak gyakran nem állnak rendelkezésére kulcsfontosságú információk a digitális termékek (például audiovizuális letöltések, mint a zene, filmek vagy játékok) összehasonlítása vagy vásárlása során. Amikor

⁵⁵ <https://e-justice.europa.eu/home.do>.

⁵⁶ Lásd különösen az uniós polgárságról szóló 2012. évi nyilvános konzultációt.

⁵⁷ Lásd az uniós polgárok jogainak érvényesítése előtt álló akadályok lebontásáról szóló, 2010. évi jelentést az uniós polgárságról (COM (2010) 603), különösen a 9–13. intézkedést, a fogyasztói stratégiát (COM(2012) 225), és „A második egységes piaci intézkedéscsomag - Együtt egy újfajta növekedésért” című közleményt (COM(2012) 573).

⁵⁸ A termékbiztonsági és piacfelügyeleti csomag többek között a fogyasztási cikkek biztonságosságáról szóló rendeletjavaslatból (COM(2013) 78), a termékek piaci felügyeletéről szóló rendeletjavaslatból (COM(2013) 75), és a „Húsz intézkedés a biztonságosabb és megfelelő európai termékekért: az EU-ban forgalmazott termékek piacfelügyeletére irányuló többéves cselekvési terv” című közleményből (COM(2013) 76) áll. A dokumentumok elérhetők a http://ec.europa.eu/consumers/safety/psmsp/index_en.htm címen.

pedig vannak információk, a nem hozzáértők nem mindig értik azt. Nehezen tudják megállapítani, hogy használni fogják-e tudni a terméket készülékükön, vagy megítélni a minőséget, amit kapni fognak.

Florian azt keresi, melyik a legjobb hely, ahol megvásárolhatja és letöltheti kedvenc rockegyüttese új albumát. Az album elérhető letöltésként az egyik legnagyobb online áruházban. Florian csak utólag veszi észre, hogy az áruház zenelejátszóját is meg kell vennie ahhoz, hogy le tudja játszani az albumot. A főbb jellemzőkre, interoperabilitásra és funkciókra vonatkozó releváns információk felhasználóbarát megjelenítése lehetővé tenné Florian számára, hogy könnyen összehasonlítsa az ajánlatokat, és jó minőségű zenei fájlokat vegyen, amelyek lejátszhatók az ő zenelejátszóján.

A Bizottság biztosítani kívánja, hogy a digitális termékeket vásároló fogyasztók érthető és összehasonlítható formában kapják meg a kulcsfontosságú információkat.

A Bizottság segíteni fogja a nemzeti hatóságokat a fogyasztóvédelmi szabályok érvényre juttatásában a digitális termékekre vonatkozó tájékoztatási kötelezettségekre vonatkozó iránymutatás nyújtása útján. A Bizottság ki fogja továbbá dolgozni a kulcsfontosságú információk (mint az ár, szerződés típusa, elállási jog, hardverrel és szoftverrel való interoperabilitás, funkciók, mint például az alkalmazott digitális formátum, a fájl minősége, mérete, a fogyasztó egyéb készülékeire való átvihetőség, a magáncélú másolatok készítésének lehetősége stb.) egységes és felhasználóbarát megjelenítésének modelljét, ami a megfelelő pillanatban (például az ajánlat megtételekor) megjelenik majd a képernyőn.

Ez egyszerűbbé fogja tenni a digitális termékek összehasonlítását is, és megkönnyíti majd a pontos összehasonlító weboldalak fejlesztését. Az európai fogyasztók több mint 80 %-a használt ár-összehasonlító weboldalakat 2010-ben, tízből öt fogyasztó legalább havonta egyszer⁵⁹. A Bizottság – az érdekeltekkel konzultálva – folytatja az ilyen, fogyasztóknak szánt összehasonlító eszközök átláthatóságának és megbízhatóságának javítása érdekében végzett munkáját⁶⁰.

A Bizottság 2014 tavaszáig az egész Unióra kiterjedő célzott figyelemfelhívó kampányt kíván indítani, hogy jobban tudatosítsa a polgároknak az őket fogyasztóként megillető jogokat, és így növelje a digitális piacba vetett fogyasztói bizalmat is.

9. intézkedés: A Bizottság 2014 tavaszáig a nemzeti végrehajtó szervekkel és a megfelelő érdekeltekkel szoros együttműködésben kidolgozza a főbb követelmények online megjelenítésének modelljét a digitális termékekre vonatkozó információk világosabbá és könnyen összehasonlíthatóvá tétele érdekében. Emellett 2014 tavaszáig a fogyasztói jogokra vonatkozó, az egész Unióra kiterjedő célzott figyelemfelhívó kampányt indít.

2.5 – Célzott és elérhető információk az EU-ban

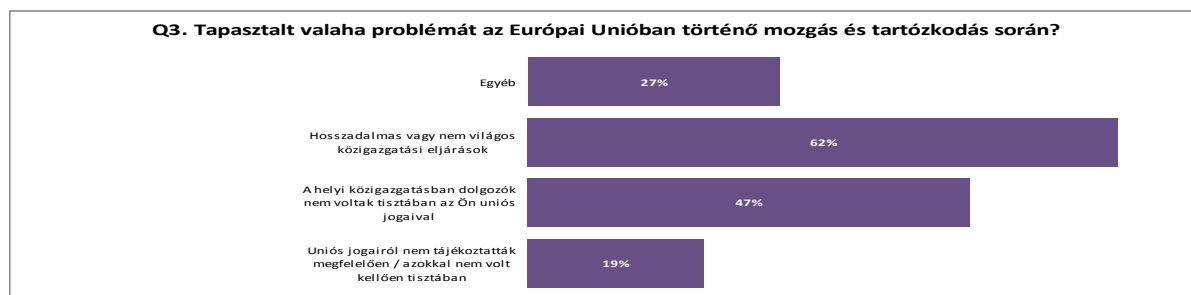
A polgárok szabad mozgáshoz való jogai és a helyi közigazgatás

A helyi közigazgatások ügyfélszolgálatok kulcsfontosságú szerepet játszanak a polgárok szabad mozgáshoz való jogainak érvényre juttatásában, mivel gyakran ők jelentik az első érintkezési pontot az új városban berendezkedő polgárok számára, valamint az információk és

⁵⁹ Az Európai Bizottság Egészség- és Fogyasztóügyi Főigazgatósága megbízásából a Civic Consulting által készített „Consumer market study on the functioning of e-commerce” (Fogyasztói piackutatás az e-kereskedelelem működéséről) című tanulmány (2011).

⁶⁰ További információkért lásd az összehasonlító eszközökről folytatott többoldalú párbeszédre készült jelentést: http://ec.europa.eu/consumers/documents/consumer-summit-2013-msdct-report_en.pdf.

a segítség elsődleges forrását. Ugyanakkor a Bizottsághoz és uniós segítségnyújtási szolgálatokhoz beérkező panaszok azt mutatják, hogy a problémák, amelyekkel az uniós polgárok a más uniós országba költözés során szembesülnek, gyakran abból erednek, hogy a helyi közigazgatás ügyfélszolgálati tisztviselői nincsenek kellően tisztában az uniós polgárok szabad mozgáshoz való jogaival. Ezt a Régiók Bizottságának 2012. évi tanulmányának⁶¹ eredményei, és az uniós polgárságról szóló 2012. évi nyilvános konzultáció is megerősíti. Minden negyedik, más uniós országban tartózkodó polgár problémákról számol be (27 %), és szinte minden második azt mondja, hogy a helyi közigazgatásban dolgozók nem rendelkeznek elegendő információval uniós jogaikról (47 %). Ezért a helyi közigazgatásban dolgozóknak eszközöket kell biztosítani ahhoz, hogy teljes mértékben megértsék a szabad mozgásra vonatkozó szabályokat.

Forrás: az uniós polgárságról szóló 2012. évi nyilvános konzultáció – Alap: azok a válaszadók, akik egy másik uniós országba költözés vagy ott tartózkodás során problémákkal szembesültek

A belga Cécile és férje, Nicolás, aki argentin állampolgár, másik uniós országba költöznek, és amint ott berendezkedtek, Nicolás sikeres állásinterjún vesz részt egy helyi társaságnál. A társaság érdeklődésére válaszul azonban a városháza tisztviselője azt állítja, hogy Nicolás-nak munkavállalási engedélyre van szüksége, mivel nem észleli azonnal, hogy ez a követelmény nem vonatkozik a szabad mozgáshoz való jogát gyakorló uniós polgárok családtagjaira. Ennek következtében Nicolás-t nem alkalmazzák.

A Bizottság 2014 végére **e-képzési eszközt** dolgoz ki a helyi közigazgatási szervek számára annak biztosítása érdekében, hogy az uniós polgárok, az Unióban bárhova menjenek is, olyan ügyfélszolgálati tisztviselőkkel találkozzanak, akik szilárd ismeretekkel rendelkeznek jogaikról és az ezek érvényre juttatására vonatkozó feltételekről és eljárásokról.

A Bizottság emellett 2013-tól **testvérvárosi programján** keresztül támogatni fogja a legjobb gyakorlatok önkormányzatok közötti cseréjét, valamint a polgárok jogaival kapcsolatos ismeretek bővítésére és érvényre juttatásának megkönnyítésére vonatkozó projekteket.

10. intézkedés: A Bizottság lépéseket tesz annak biztosítása érdekében, hogy a helyi közigazgatási szerveket ellássák az ahhoz szükséges eszközökkel, hogy teljes mértékben megértsék az uniós polgárok szabad mozgáshoz való jogait.

A jogaik tiszteletben tartásának biztosításához a megfelelő fórumot kereső polgárok

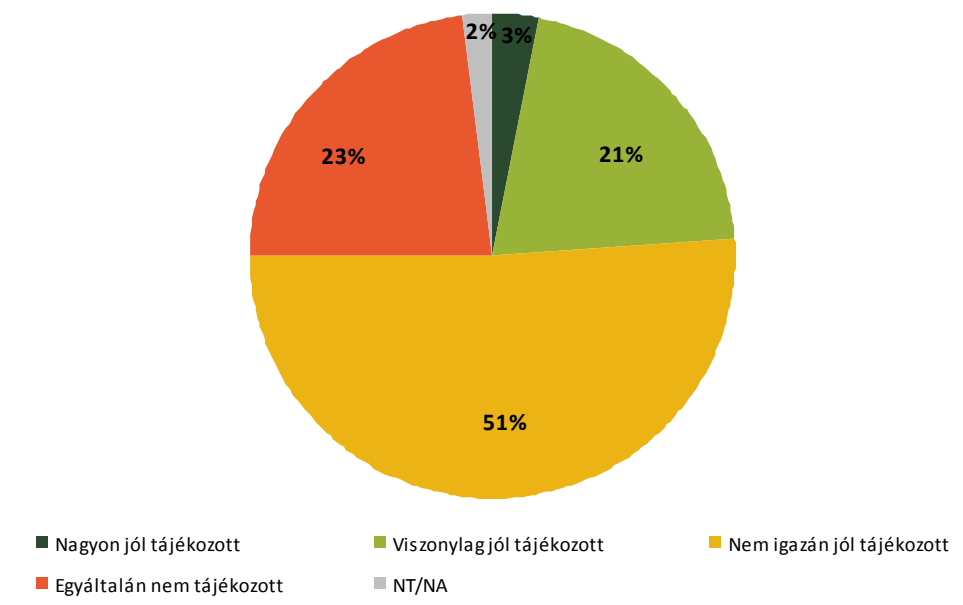
Túlságosan gyakran fordul elő, hogy a polgárok nem tudják, mit tegyenek, ha jogaikat nem tartják tiszteletben, így nem tudják, hogy a nemzeti hatóságokhoz, az uniós intézményekhez

⁶¹ A Régiók Bizottságának 2012. évi tanulmánya „Local and regional authorities promoting EU citizenship and citizens' rights” (Az uniós polgárság és a polgári jogok előmozdítása a helyi és regionális hatóságok által) - http://www.cor.europa.eu/en/news/forums/Documents/summary_cor_study_citizenship.pdf.

vagy más szervekhez, például az Emberi Jogok Európai Bíróságához forduljanak-e. Még azokban az esetekben is, amikor egyértelmű, hogy az ügy az uniós intézményekre tartozik, a polgárok gyakran bizonytalanok abban, hogy melyik uniós intézményhez forduljanak.

Az uniós polgárságról szóló 2013. évi Eurobarométer felmérés azt mutatja, hogy a válaszadók valamivel kevesebb mint egy negyede (24 %) tartja magát eléggé vagy nagyon jól tájékozottnak a tekintetben, hogy mit tehet, ha uniós jogait nem tartják tiszteletben. A válaszadók körülbelül fele (51 %) nem tartja magát nagyon jól tájékozottnak, míg a válaszadók további egy negyede (23 %) úgy érzi, egyáltalán nem tájékozott.

Q5 Mennyire tartja magát jól tájékozottnak arról, hogy mit tehet, ha nem tartják tiszteletben az Önt uniós polgárként megillető jogokat?

Forrás: az uniós polgárságról szóló 2013. évi Eurobarométer felmérés

E megállapításokat az uniós polgárságról szóló 2012. évi nyilvános konzultáció is megerősítette. Számos válaszadó úgy nyilatkozott, hogy a kérdésben felsorolt eszközök (SOLVIT, Europe Direct, Európa Önökért Tanácsadó Szolgálat) újak voltak számára. A válaszadók többsége jelezte, hogy örömmel fogadna egy olyan online eszközt, amely lehetővé tenné számára, hogy könnyen megértse, melyik szinten (uniós, nemzeti vagy helyi) lehetne a problémáját a legcélszerűbben megoldani (63 %).

Q23. Az Európai Bizottság több tanácsadó és segítségnyújtási központot hozott létre, amelyet segítenek esetleges problémái megoldásában (SOLVIT, az Európa Önökért Tanácsadó Szolgálatához kapcsolódó Europe Direct tájékoztató szolgálatok). Mi segíthetné még Önt abban, hogy ki tudja használni az uniós jogai nyújtotta előnyöket?

Forrás: az uniós polgárságról szóló 2012. évi nyilvános konzultáció – Alap: az összes válaszadó

A szlovén Maja vett egy kis lakást Bulgáriában, de később észrevette, hogy a lakás építése során több építési előírást megsértettek, és erről az ingatlanügynök tudott, de előle eltitkolta ezt az információt. Zeta úgy gondolja, hogy megsértették a tulajdonhoz való alapvető jogát, de nem biztos benne, hogy az Európai Bizottsághoz, az európai ombudsmanhoz, vagy a bolgár vagy szlovén ombudsmanhoz forduljon panaszával. Nem tudja, hogy a nemzeti fogyasztóvédelmi hatóságokhoz kellene fordulnia.

Az Európa Önökért portálon és a Europe Direct-en keresztül biztosított egyablakos tájékoztatás, valamint az egyéb tematikus eszközök a jogaikra vonatkozó gyakorlati információkkal látják el a polgárokat, és ezek továbbfejlesztésre fognak kerülni.

A Bizottság központi EUROPA weblapján felhasználóbarát módon a problémájuk megoldása szempontjából a legmegfelelőbb szolgálathoz fogja irányítani a polgárokat, legyen az uniós segítségnyújtási szolgálat vagy intézmény, vagy nemzeti vagy helyi szerv.

11. intézkedés: A Bizottság 2013 során központi EUROPA weblapján közzétett felhasználóbarát útmutatás útján világosabbá és egyszerűbbé fogja tenni a polgárok számára annak megállapítását, hogy hova forduljanak jogorvoslatért.

2.6 – Részvétel az EU demokratikus életében

A polgárok választójogainak előmozdítása és az EU demokratikus életében való teljes körű részvételének ösztönzése

A polgárok és politikai részvételük az EU-ban

Az uniós polgárság alapvető lényegét jelenti, hogy minden szinten erősítsük az uniós polgárok teljeskörű részvételét az EU demokratikus életében. A polgárok mobilizálása, a civil társadalommal való párbeszéd erősítése és a tömegtájékoztatás szabadságának és sokszínűségének előmozdítása központi jelentőségű a tájékozott politikai vita szempontjából egy demokratikus folyamat során. Az európai parlamenti választásokon való részvétel a polgárok számára az uniós szakpolitikák alakításához való hozzájárulás elsődleges módja, és a képviseleti demokrácia alapja az Európai Unióban. Tízből közel hat uniós polgár gondolja úgy, hogy a szavazás az európai választásokon a legjobb módja, hogy biztosítsák, hangot adhassanak véleményüknek az uniós döntéshozók előtt⁶². A Bizottság nemrég ajánlásokat

⁶² Az Európai Parlamentre vonatkozó 77.4. sz. Eurobarométer felmérés - Két évvel a 2014-es európai parlamenti választások előtt - 2012. június

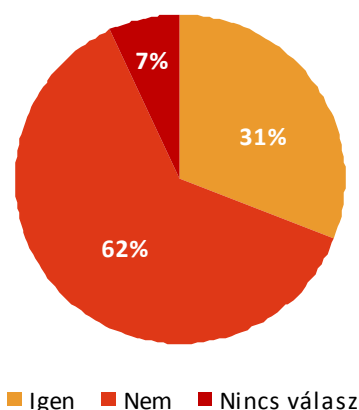
terjesztett elő az európai választások átláthatóságának további javítása és a polgárok és az EU közötti kötelék erősítése érdekében, amelyben hangsúlyozta az európai politikai pártok által betöltendő szerep fontosságát⁶³. A Bizottság ezenkívül továbbra is ösztönözni fogja az európai polgári kezdeményezés igénybevételét.

Az uniós polgárságra és az összes uniós polgár számára ezzel járó konkrét jogokra, így különösen a választójogra és a Unió döntéshozatali folyamatában való részvétel lehetőségeire való figyelemfelhívás érdekében a Bizottság az uniós polgársághoz kapcsolódó jogokat világos, lényegretörő és olvasmányos módon bemutató kézikönyvet fog összeállítani, és ösztönözni fogja annak terjesztését. A kézikönyvet a nemzeti hatóságok terjeszthetnék minden, a választójogi korhatárt betöltő fiatal uniós polgár körében, de egyéb alkalmak során is, például a születések anyakönyvezése, az útlevelek kibocsátása vagy egy tagállam állampolgárságának megszerzése alkalmával, vagy az iskolai tantervekbe – nevezetesen az állampolgári ismeretek részeként – felveendő tananyagként.

A polgárok és a származásuk szerinti uniós ország választásain történő részvételhez való joguk

Az európaiak általában úgy gondolják, hogy az uniós polgároknak nem kellene elveszíteniük az állampolgárságuk szerinti ország nemzeti választásain való választójogukat pusztán amiatt, hogy másik uniós országba költöztek (választójog megvonása).

Q19a. Ha Ön egy másik uniós országban tartózkodna, indokoltan tartaná, hogy elveszítse a nemzeti választásokon való választójogát abban az országban, amelynek Ön állampolgára?

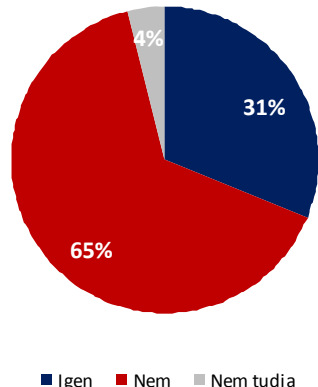

Forrás: az uniós polgárságról szóló 2012. évi nyilvános konzultáció – Alap: az összes válaszadó

http://www.europarl.europa.eu/pdf/eurobarometre/2012/election_2012/eb77_4_ee2014_synthese_analyt_ique_en.pdf.

⁶³ A Bizottság ajánlása az európai parlamenti választások demokratikus és hatékony lebonyolításának elősegítéséről, C(2013) 1303.

Q2.1 Vegyünk egy olyan helyzetet, amikor egy uniós polgár a származási országától (amely ország állampolgára) eltérő uniós országban él. Indokoltak tartaná, hogy ez a polgár az állampolgársága szerinti országban elveszítse a nemzeti választásokon való választójogát?

Forrás: a választójogról szóló 2013. évi Eurobarométer felmérés

Egy dán házaspár érdekes álláslehetőséget talált egy lengyelországi társaságnál, és Lengyelországba költözött, míg lányuk Dániában maradt, hogy befejezze tanulmányait. A házaspár gyakran utazik vissza Koppenhágába, hogy meglátogassák családjukat és barátait, és továbbra is szorosan követik a dániai politikai és társadalmi fejleményeket, és később vissza is szándékoznak térni Dániába. Nem szavazhatnak azonban a nemzeti választásokon, mivel a jelenlegi jogszabályok csak akkor teszik lehetővé az országot elhagyó dán állampolgárok számára, hogy a választói névjegyzékben maradjanak, ha nyilvántartásba vetetik azon szándékukat, hogy két éven belül visszatérnek.

A választójog megvonásával kapcsolatos nemzeti politikákat, ahol léteznek ilyenek, általában azzal indokolják, hogy a külföldön töltött meghatározott idő elteltével a származási társadalomhoz fűződő kapcsolat meggyengül. Ezt az érvet újra kell értékelni a jelenlegi társadalmi-gazdasági és technológiai realitások, a mobilitásra vonatkozó bővülő lehetőségek és az EU-n belüli növekvő társadalmi és kulturális interpenetráció fényében. Egy másik uniós országban való tartózkodás már nem teszi szükségessé a származási országhoz fűződő kapcsolatok végleges megszakítását, mint az a múltban esetleg jellemző volt. Az uniós polgároknak ma már lehetőséget kell biztosítani arra, hogy ők maguk dönthessék el, továbbra is részt kívánnak-e venni az állampolgárságuk szerinti ország politikai életében, vagy a fogadó ország politikai életében kívánnak szerepet játszani. Az uniós polgársággal foglalkozó, 2013. február 19-i európai parlamenti és bizottsági közös meghallgatáson folytatott megbeszéléseken is kiemelték az abban rejlő ellentmondást, hogy az uniós polgárokat éppen amiatt fosztják meg lényegi politikai jogoktól, mert éltek a szabad mozgáshoz fűződő alapvető uniós jogukkal. Azok, akik éltek a szabad mozgáshoz fűződő jogukkal, kedvezőtlenebb helyzetben találhatják magukat, mint amilyenben akkor lennének, ha otthon maradtak volna, vagy korlátozták volna a másik uniós országban való tartózkodásukat. Sok került már olyan nemzeti perekre, amelyekben a választójog megvonására vonatkozó nemzeti politikák uniós joggal való összeegyeztethetőségét támadták meg⁶⁴, azonban mindeddig még nem terjesztettek kérdést az Európai Bíróság elé előzetes döntéshozatalra.

⁶⁴

Például a Preston-ügyben az egyesült királyságbeli High Court és a Court of Appeal elutasította egy olyan egyesült királyságbeli állampolgár kérelmét, aki több mint 15 évig Spanyolországban élt, és megtámadta a szavazati joga megvonását. A Supreme Courthoz történő fellebbezéshez való jog iránti kérelmet elutasították, anélkül, hogy előzetes döntéshozatal iránti kérelem előterjesztésére sor került volna.

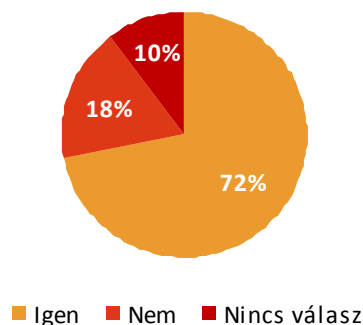
A polgárok és a származásuk szerinti uniós ország választásain történő részvételhez való joguk

Az uniós polgárság magában foglalja az uniós polgárok ahhoz való jogát, hogy a fogadó országban a helyi és az európai parlamenti választásokon az állampolgárokkal azonos feltételek mellett választásra jogosultak és választhatók legyenek. E jogok rendeltetése, hogy konkrét módon érvényt szerezzenek az állampolgárok és a nem állampolgárok közötti megkülönböztetés tilalmára vonatkozó elvnek, és lehetővé tegyék az uniós polgárok számára, hogy jobban beilleszkedjenek és részt vegyenek a fogadó országuk demokratikus életében⁶⁵. E jogok ugyanakkor nem terjednek ki a politikai részvétel legfontosabb szintjeire, nevezetesen a nemzeti szintre és – abban a 13 tagállamban, ahol a régiók jogalkotási hatáskörrel rendelkeznek – a regionális szintre⁶⁶.

Ez az aszimmetria azt jelenti, hogy az uniós polgárok, akik helyi szinten már a közösség tagjai, a nemzeti jogalkotás döntéseit illetően, amelyek őket közvetlenül érintik, ténylegesen nem tudják hallatni a hangjukat. Az Unión belüli szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való alapvető uniós jogukat gyakorló uniós polgárokkal szembeni egyenlő bánásmód és a politikai részvételük terén mutatkozó e hiányosság egyre nyilvánvalóbbá válik, ahogy az európai integráció előre halad és az uniós polgároknak az Unió demokratikus életében való részvételének ösztönzése egyre fontosabbá válik.

Az uniós polgárságról szóló 2012. évi nyilvános konzultáció, valamint a választójogról szóló 2013. évi Eurobarométer felmérés során a válaszadók 72 %-a, illetve 67 %-a vélte úgy, hogy a nem állampolgár uniós polgároknak biztosítani kellene a jogot, hogy választhassanak a fogadó országuk nemzeti választásain. Ez jelentős emelkedést jelent 2010 óta (+17 százalékpont).

Q19b. Ha Ön másik uniós országban tartózkodna, indokoltnak tartaná, hogy a tartózkodási helye szerinti országban a nemzeti választásokon való választójogot szerezzen?

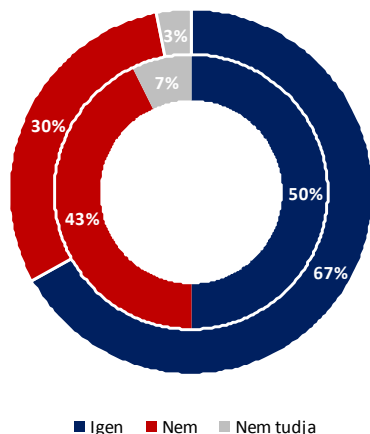

Forrás: az uniós polgárságról szóló 2012. évi nyilvános konzultáció – Alap: az összes válaszadó

⁶⁵ A 93/109/EK irányelv, illetve a 94/80/EK irányelv preambuluma.

⁶⁶ A 13 tagállam, ahol a régiók jogalkotási hatáskörrel rendelkeznek: Ausztria (Länder), Belgium (Régions), a Cseh Köztársaság (Kraje), Dánia (Amtskommuner), Németország (Länder), Spanyolország (Comunidades autónomas), Franciaország (Régions), Olaszország (2 autonóm tartomány és 20 régió), Hollandia (provinciale staten), Lengyelország (województwo), Szlovákia (Kraje), Svédország (Landstingsfullmäktige) és az Egyesült Királyság.

Q2.2 Vegyünk egy olyan helyzetet, amikor egy uniós polgár a származási országától (amely ország állampolgára) eltérő uniós országban él. Indokoltnak tartaná, hogy ez a polgár választójogot szerezzen a tartózkodási helye szerinti országban a nemzeti választásokon?

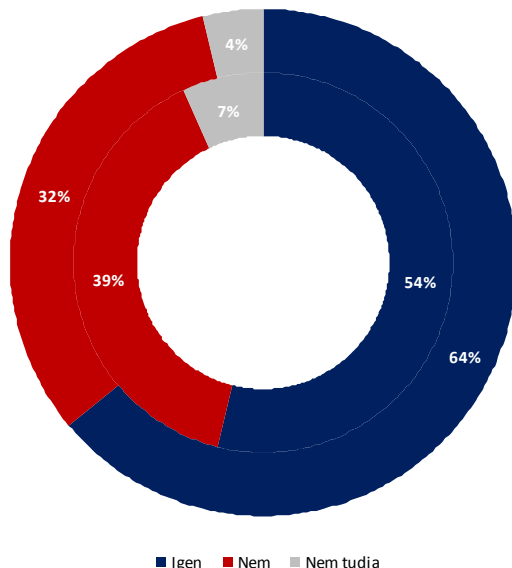

Belső kör: EU-27 2010
Külső kör: EU-27 2012

Forrás: a választójogról szóló 2013. évi Eurobarométer felmérés

A regionális választásokat illetően a választójogról szóló 2013. évi Eurobarométer felmérés válaszadóinak 64 %-a nyilatkozott úgy, hogy az uniós polgároknak biztosítani kellene a választójogot (feltéve, hogy az adott országban tartanak ilyen választásokat). Ez szintén jelentős emelkedést jelent 2010 óta (+10 százalékpont).

Q2.3 Vegyünk egy olyan helyzetet, amikor egy uniós polgár a származási országától (amely ország állampolgára) eltérő uniós országban él. Rendelkezzen-e ez a polgár választójoggal és választható legyen-e a regionális választásokon a tartózkodási helye szerinti országban, amennyiben ott tartanak regionális választásokat?

Belső kör: EU-27 2010
Külső kör: EU-27 2012

Forrás: a választójogról szóló 2013. évi Eurobarométer felmérés

Ha a másik uniós országban tartózkodó uniós polgárok feljogosítanánk arra, hogy – attól függően, hogy az állampolgárságuk szerinti tagállamhoz fűződő kötelekeket tartották-e fenn, vagy a tartózkodási helyük szerinti tagállamhoz fűződő kötelekeket alakítottak-e ki – ők maguk döntsék el, e két ország közül melyikben kívánják kulcsfontosságú politikai jogaikat gyakorolni, ez új lendületet adna befogadásuknak és az Unió demokratikus életében való részvételüknek. Az uniós polgársághoz fűződő jogok megerősítése irányába mutató dinamikát maga a Szerződés rögzíti (például az EUMSZ 25. cikke). Az Európai Unió jövőjének formájáról való tágabb gondolkodási folyamat keretében a Bizottság meg fogja vizsgálni annak módjait, hogy az uniós polgárok számára lehetővé tegye a tartózkodási helyük szerinti ország nemzeti és regionális választásain való részvételt.

A polgárok és egy európai vitához való hozzájárulásuk

Jelenleg az uniós polgárok 68 %-a nem tartja magát kellően tájékozottnak európai ügyekben. Az EU-ról kedvezőtlenül vélekedő emberek 74 %-a állítja magáról, hogy nem jól tájékozott az EU-ról. Az internet és a közösségi média nagyobb mértékű használata ellenére, amely főként a fiatalabb polgárok körében jellemző, az emberek többsége (58%) számára még mindig a televízió az elsődleges információforrás, ha az európai ügyekről való tájékozódásról van szó⁶⁷. Az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv⁶⁸ előmozdítja a médiapluralizmust, mivel megnyitja a nemzeti piacokat a más uniós országokból származó műsorszolgáltatók és a lekérhető videókat kínáló szolgáltatók előtt. Ezenkívül az internet megkönnyíti a más tagállamokból származó tartalomhoz való hozzáférést. A nemzeti televíziós csatornák ugyanakkor gyakran nemzeti közönség számára, nemzeti nézőpontból számolnak be az európai kérdésekről. Ha a polgárok számára az európai kérdésekről európai nézőpontból, de emellett különböző más tagállamok nemzeti nézőpontjaiból is nyújtanánk tájékoztatást, ez élénkíthetné az európai közéleti fórumot és hozzájárulhatna a jobban tájékozott demokratikus vitához⁶⁹.

12. intézkedés: A Bizottság:

- 2014 májusában az Európa-napon előterjesztett, a polgárok uniós jogait világos és egyszerű nyelven bemutató kézikönyv útján előmozdítja az uniós polgárok tudatosságát uniós polgári jogaik, különösen választójoguk tekintetében;

- konstruktív javaslatokat fog tenni arra vonatkozóan, hogyan tegyék lehetővé a más uniós országban élő uniós polgárok számára az EU demokratikus életében való teljes körű részvételt, az őket a származási országuk nemzeti választásain megillető választójoguk fenntartásával; és

⁶⁷ 78. sz. standard Eurobarométer felmérés - jelentés a médiahasználatról az Európai Unióban - http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/eb/eb78/eb78_media_en.pdf.

⁶⁸ A tagállamok audiovizuális médiaszolgáltatások nyújtására vonatkozó egyes törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseinek összehangolásáról szóló 2010/13/EU irányelv (audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv), HL L 95., 1–24. o.

⁶⁹ Lásd Barroso úrnak, a Bizottság elnökének az Unió helyzetéről szóló 2012. évi beszédét: „Olyan európai közéleti fórum kialakítását szorgalmazom, ahol az európai kérdéseket európai szempontból lehet megtárgyalni és megvitatni. Nem próbálkozzhatunk azzal, hogy továbbra is kizárólag nemzeti megoldások révén orvosoljuk az európai problémákat.” http://europa.eu/rapid/press-release_SPEECH-12-596_hu.htm; lásd még az Európai Parlament 2010. szeptember 7-i „Újságírás és új média – európai közszféra létrehozása” című állásfoglalását (2010/2015(INI)), valamint Joachim Gauck német szövetségi államfő Európáról szóló, 2013. február 13-i beszédét - <http://www.bundespraesident.de/SharedDocs/Reden/EN/JoachimGauck/Reden/2013/130222-Europe.html>.

- a közvélemény jelenlegi, a nemzeti határok mentén való fragmentáltságának megszüntetése érdekében 2013-ban meg fogja vizsgálni az európai közéleti fórum megerősítésének lehetséges módjait a jelenlegi nemzeti és európai struktúrák alapján.

3. KÖVETKEZTETÉS: ÚJ LENDÜLET AZ UNIÓS POLGÁRSÁG SZÁMÁRA

Az **uniós polgárságról szóló 2013. évi jelentés** és az annak kidolgozását elősegítő **széleskörű konzultációk** során a Bizottság figyelembe vette a polgárok tapasztalatait annak érdekében, hogy az utóbbiak teljes mértékben élni tudjanak uniós jogaikkal és azokkal az előnyökkel, amelyeket az uniós polgárság nyújt számukra mindennapi életükben.

A jelentés és hozzá kapcsolódó viták lépéseket jelentenek, amelyek a **polgárok európai évével**⁷⁰ és a jelenleg is zajló **civil párbeszéd**ekkel⁷¹ együtt arra irányulnak, hogy a 2014-es európai parlamenti választások előtt a polgárokat, valamint a politikusokat, szakértőket és a civil társadalmat bevonják **azokba a valódi vitákba, amelyek a polgárokat az intézkedései középpontjába helyező, erősebb és egyre szorosabb Unióhoz vezető útról folynak.**

Mint azt Barroso elnök az Unió helyzetéről szóló 2012. évi beszédében hangsúlyozta, „Európának egyre demokratikusabbá kell válnia”. Az uniós polgárok előre fogják vinni az európai projektet, ha látják annak konkrét előnyeit maguk és családjuk számára, ha azonosulnak céljával és jövőképevel, és ha bevonják őket a folyamatba.

⁷⁰ <http://europa.eu/citizens-2013/>.

⁷¹ http://ec.europa.eu/european-debate/index_hu.htm.

1. MELLÉKLET

Az uniós polgárságról szóló 2010. évi jelentés nyomon követése: 25 megvalósított intézkedés

Az uniós polgárságról szóló 2010. évi jelentés 25 intézkedést vázolt, amelyeket a Bizottság azon főbb akadályok megszüntetése érdekében irányozott elő, amelyekkel az uniós jogait különböző szerepekben gyakorolni kívánó uniós polgárok mindennapi életükben szembesülnek. Ez a melléklet bemutatja azokat a főbb intézkedéseket, amelyeket a Bizottság a 2010. évi kötelezettségvállalásai teljesítése érdekében hozott⁷².

A jogi egyértelműség megteremtése a nemzetközi párok vagyoni jogára terén – 1. intézkedés

A Bizottság 2011. március 16-án **két rendeletre vonatkozó javaslatot** fogadott el, nevezetesen **a joghatóságról, az alkalmazandó jogról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról**

- **a házassági vagyoni jogi rendszerekkel kapcsolatos ügyekben**⁷³, és

- **a bejegyzett élettársi közösségek vagyoni jogi hatásaival kapcsolatos ügyekben**⁷⁴.

A javasolt rendeletek célja, hogy segítsék a házasság felbontása, különválás vagy az egyik fél halála esetén a vagyoni jogi kérdések rendezésére törekvő nemzetközi párokat az alkalmazandó jog és az illetékes bíróság azonosításában. Emellett a pár vagyoni jogi kapcsolatos bírósági ítéletek egyetlen eljárásban történő elismerésére és végrehajtására vonatkozó szabályokat is tartalmaznak. A párok így a becslések szerint az egyes ügyek összetettségétől függően ügyenként átlagosan 2 000 és 3 000 EUR közötti összeget takaríthatnak meg.

Az anyakönyvi okmányok határokon átnyúló felhasználásához kapcsolódó terhes és költséges alakiságok kiküszöbölése és az igazságszolgáltatáshoz való határokon átnyúló hozzáférés megkönnyítése – 2. és 3. intézkedés

2. intézkedés

2010. december 14-én a Bizottság **zöld könyvet** bocsátott ki „*Kevesebb bürokrácia a polgárok számára: A közokiratok szabad áramlásának és az anyakönyvi okmányok joghatásai elismerésének elősegítése*” címmel⁷⁵, amely 2011. május 10-ig tartó **nyilvános konzultációt** indított. **2013. április 24-én a Bizottság rendeletre vonatkozó javaslatot**⁷⁶ terjesztett elő, amely megkönnyíti majd a polgárok számára a határokon átnyúló helyzetekben szükséges közokiratok (például születési, halálozási vagy házassági anyakönyvi kivonatokat vagy ingatlanokkal kapcsolatos dokumentumokat) elismertetését. A javasolt szabályok az igazgatási formalitások egyszerűsítése útján a bürokrácia csökkentéséhez vezetnek. Emellett csökkenteni fogják a közokiratok Unión belüli felhasználásához kapcsolódó fordítási költségeket is. A javaslat továbbá többek között a születésre, a házasságra és a halálozásra vonatkozó, a polgárok által kérelmezhető uniós többnyelvű formanyomtatványokat is létrehoz.

3. intézkedés

⁷² A 2010. évi jelentésben bemutatott 25 intézkedés nyomon követését rendszeresen frissítik majd – http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/redirecting/factsheets/pdf/table_of_actions_en.pdf.

⁷³ COM(2011) 126.

⁷⁴ COM(2011) 127/2.

⁷⁵ COM(2010) 747.

⁷⁶ A bizonyos közokiratok Európai Unión belüli elfogadásának egyszerűsítése révén a polgárok és a vállalkozások szabad mozgásának előmozdításáról és az 1024/2012/EU rendelet módosításáról szóló rendeletre vonatkozó javaslat, COM(2013) 228.

A Bizottság 2010 júliusában elindította az [Európai igazságügyi portált](#), amely Unió-szerte elérhető egyablakos elektronikus tájékoztatói pontként működik az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés terén. Különböző események, így válás, haláleset, pereskedéssel vagy költözés esetén, azok a polgárok, akiknek jogait egy másik uniós tagállam bíróságai előtt kell érvényesíteniük, gyorsan választ találhatnak számos kérdésre. Így jogi szakembert találhatnak másik országban, megtudhatják, hogyan kerülhetik el a költséges bírósági eljárásokat a közvetítés segítségével, valamint, hogy ügyeikben hol kell kereset indítani, melyik tagállam joga alkalmazandó, és jogosultak-e költségmentességre.

A büntetőeljárás során a gyanúsítottak és vádlottak, valamint a bűncselekmények sértettjei védelmének erősítése – 4. és 5. intézkedés

4. intézkedés

A Bizottság 2011. június 8-án **irányelvre vonatkozó javaslatot**⁷⁷ terjesztett elő a **büntetőeljárás során ügyvédi segítség igénybevételéhez való jogról, valamint a letartóztatást követő kommunikációhoz való jogról**, annak biztosítása érdekében, hogy a büntetőeljárások terheltjeit a jogok azonos, alapvető szintje illesse meg, állampolgárságuktól vagy attól függetlenül, hogy az eljárásra mely uniós országban kerül sor. Ez a javaslat az EU egészére vonatkozó minimumkövetelményeket állapít meg a gyanúsítottak és a vádlottak által igénybe vehető ügyvédi segítségre, valamint az őrizetbe vett személyeknek egy általuk választott személlyel, például hozzátartozóval, munkáltatóval vagy konzuli hatósággal történő kommunikációhoz való jogára vonatkozóan⁷⁸.

5. intézkedés

2011. május 18-án a Bizottság benyújtott:

- **egy közleményt „A sértettek jogainak megerősítése az EU-ban” címmel**⁷⁹, amely válaszolja a Bizottság álláspontját a bűncselekmények sértettjeivel kapcsolatos fellépésre vonatkozóan;
- **egy irányelvre vonatkozó javaslatot a bűncselekmények sértettjeinek támogatására, védelmére, és jogaira vonatkozó minimumszabályok megállapításáról**⁸⁰, amelynek célja a fennálló nemzeti intézkedések megerősítése az EU egészére kiterjedő minimumszabályokkal, hogy a sértetteket a jogok azonos alapvető szintje illesse meg, állampolgárságuktól vagy attól függetlenül, hogy a bűncselekményre mely uniós országban került sor; és
- **egy rendeletre vonatkozó javaslatot a polgári ügyekben hozott védelmi intézkedések kölcsönös elismeréséről**⁸¹ (amely az európai védelmi határozatról szóló 2012. évi irányelvet⁸² egészíti ki, amely a büntetőügyekben hozott védelmi intézkedésekre vonatkozik). A javaslat célja annak biztosítása, hogy az erőszak áldozatai akkor is hivatkozassanak az elkövetővel szemben kibocsátott védelmi intézkedésre, ha más uniós országba utaznak vagy költöznek.

⁷⁷ COM(2011) 326.

⁷⁸ E javaslat az EU-szerte egyértelmű jogok megállapítására és az embereknek a tisztességes eljáráshoz és a védelemhez való alapvető jogainak biztosítására irányuló intézkedéscsomag részét képezi. A büntetőeljárás során igénybe vehető tolmácsoláshoz és fordításhoz való jogról szóló [irányelv](#) 2010 novemberében lépett hatályba, és 2013. október 27-ig kell a nemzeti jogba átültetni, míg a büntetőeljárás során a tájékoztatáshoz való jogról szóló [irányelv](#) 2012. június 21-én lépett hatályba, és 2014. június 2-ig kell átültetni.

⁷⁹ COM(2011) 274.

⁸⁰ COM(2011) 275.

⁸¹ COM(2011) 276.

⁸² Az Európai Parlament és a Tanács 2011. december 13-i 2011/99/EU irányelve, HL L 338., 2. o.

A Bizottság javaslata nyomán **2012. október 25-én elfogadásra került a 2012/29/EU irányelv⁸³ a bűncselekmények áldozatainak jogaira, támogatására és védelmére vonatkozó minimumszabályok megállapításáról.** Az irányelvvel megállapított minimumszabályok többek között biztosítják, hogy az áldozatokat tisztelettel kezeljék, hogy az áldozatok tájékoztatást kapjanak jogaikról és ügyükről, és tevékenyen részt vehessenek az eljárásban. Emellett biztosítják, hogy áldozatsegítő szolgáltatások minden tagállamban létezzenek, és a sérülékenyséjük miatt specifikus védelmi szükségletekkel rendelkező áldozatokat (a gyermekeket is ideértve) azonosítsák és megfelelő védelemben részesítsék.

A határokon átnyúló helyzetekben felmerülő adóztatási problémák megoldása, különös tekintettel a gépjárművek adóztatására⁸⁴, valamint a gépjárművek újbóli nyilvántartásba vételére vonatkozó eljárások egyszerűsítése - 6. intézkedés

A Bizottság 2010. december 20-án közzétette **az uniós polgárok előtt álló, határokon átnyúló adózási akadályok megszüntetéséről szóló közleményét⁸⁵**, amelyben azonosította a határokon átnyúló helyzetekben az uniós polgárok előtt álló legsúlyosabb adózással kapcsolatos problémákat, és bejelentette arra vonatkozó szándékát, hogy egyes konkrét területekre vonatkozó javaslatokat terjesszen elő, és általánosabban véve, támogassa a tagállamokat abban, hogy a polgárok érdekében összeegyeztethetőbbé tegyék adórendszereiket és jobban együttműködjenek. A Bizottság továbbá azonosította az uniós jog megsértésének eseteit, és szükség esetén fellépett az érintett tagállamokkal szemben.

A **„Kettős adóztatás az egységes piacon”** című, 2011. november 11-i **közlemény⁸⁶** rávilágított az EU-n belüli kettős adóztatással kapcsolatos főbb problémákra és konkrét intézkedéseket vázolt, amelyeket a Bizottság a tagállamoknak javasolni fog ezek kezelése érdekében, így kettős adóztatási fórum létrehozását, valamint magatartási kódex és egy vitarendezési mechanizmus tagállamok általi elfogadását.

A Bizottság 2011. december 15-én **átfogó kezdeményezést** fogadott el **az öröklési adóról, többek között egy ajánlást⁸⁷** is, amelynek célja, hogy lendületet adjon a tagállamoknak az azonos hagyaték kettős vagy többszörös adóztatásával kapcsolatos problémák megoldásához. A Bizottság emellett útmutatást is nyújtott a tagállamoknak a tekintetben, hogyan tegyék öröklésiadó-rendszereiket megkülönböztetéstől mentessé. A Bizottság továbbá elvégezte a tagállamok határokon átnyúló öröklésre alkalmazandó adójogi rendelkezéseinek felülvizsgálatát, és szükség esetén fellépett az érintett tagállamokkal szemben. A Bizottság 2014-ben jelentést fog készíteni.

A Bizottság 2011. március 3-tól május 26-ig tartó **nyilvános konzultációt** indított azon főbb nehézségek azonosítása érdekében, amelyekkel az uniós polgárok a korábban másik tagállamban nyilvántartásba vett gépjárművek nyilvántartásba vételével kapcsolatban szembesülnek. Ennek alapján a Bizottság 2012. április 4-én **az újbóli nyilvántartásba vételi eljárásokat lényegesen egyszerűsítő rendeletre vonatkozó javaslatot⁸⁸** fogadott el. Ez a kezdeményezés a szükségtelen adminisztratív terhek csökkentésére is törekszik, ami a vállalkozások, a polgárok és a nyilvántartó hatóságok számára legalább évi 1,5 milliárd EUR összegű megtakarításhoz fog vezetni.

⁸³ Az Európai Parlament és a Tanács 2012/29/EU irányelve a bűncselekmények áldozatainak jogaira, támogatására és védelmére vonatkozó minimumszabályok megállapításáról és a 2001/220/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról, HL L 315., 57. o.

⁸⁴ Ideértve a regisztrációs adókat és a gépjárműadókat.

⁸⁵ COM(2010) 769.

⁸⁶ COM(2011) 712.

⁸⁷ 2011/856/EU.

⁸⁸ Javaslat: Az Európai Parlament és a Tanács rendelete a másik tagállamban nyilvántartásba vett gépjárművek belső piacon belüli átvitelének egyszerűsítéséről, COM(2012) 164.

Az uniós polgárok által a gépjárművek határokon átnyúló adóztatásával kapcsolatban tapasztalt problémák kezelése érdekében a Bizottság 2012. december 14-én benyújtotta „**A belső piac megerősítése a személygépkocsikra vonatkozó, határokon átnyúló adózási akadályok eltávolítása útján**” című közleményt⁸⁹, amelyben tisztázza az uniós szabályokat a gépjárművek adóztatása terén, és azonosítja a legjobb gyakorlatokat, amelyeket a tagállamoknak végre kell hajtaniuk, mint a polgárok tájékoztatása jogairól és kötelezettségeikről a gépjárműveket terhelő adók határon átnyúló helyzetekben történő alkalmazása kapcsán, és a regisztrációs adó egy részének visszatérítése a tartós jelleggel másik tagállamba átvitt gépjárművek után a kettős adóztatás elkerülése érdekében. A közleményt kísérő bizottsági szolgálati munkadokumentumban⁹⁰ a Bizottság áttekintést nyújt az uniós jog alapján az uniós polgárok és a gazdasági szereplők rendelkezésére álló jogi védelemről.

Az uniós polgárok segítése abban, hogy teljes mértékben élvezzék a határokon átnyúló egészségügyi ellátást és az elektronikus egészségügyi (e-egészségügy) technológiát – 7. intézkedés

A határon átnyúló egészségügyi ellátásra vonatkozó betegjogokról szóló 2011/24/EU irányelv⁹¹ 2011. április 24-én lépett hatályba, és 2013. október 25-ig kell a nemzeti jogba átültetni. Tisztázza a betegek jogát a biztonságos és jó minőségű, uniós határokon átnyúló ellátáshoz, valamint annak költségei visszatérítéséhez.

A 2011/24/EU irányelv létrehozta a **nemzeti hatóságok e-egészségügyi hálózatát**, az ún. e-egészségügyi hálózatot. E hálózat egyik célja, hogy iránymutatásokat dolgozzon ki a betegek adatai minimális körének meghatározásáról annak érdekében, hogy megkönnyítse ezen adatok határokon átnyúló, a tagállamok közötti cseréjét⁹². A hálózat ezenkívül támogatni fogja a tagállamokat abban, hogy közös azonosítási és hitelesítési intézkedéseket dolgozzanak ki annak elősegítése érdekében, hogy az adatok átadhatók legyenek.

Emellett a Bizottság 2012. december 6-án **bizottsági szolgálati munkadokumentumot** tett közzé a **jelenlegi uniós jogszabályoknak a távorvoslási szolgáltatásokra való alkalmazandóságáról**⁹³ a határokon keresztül nyújtott távorvoslási szolgáltatások jogi kereteinek tisztázása érdekében. Ez a dokumentum a Bizottság 2012–2020 közötti időszakra szóló elektronikus egészségügyi cselekvési tervét kísérte, amely bemutatja az e-egészségügy térnyerésének előmozdítására, valamint az e-egészségügy alkalmazása során a betegek és az egészségügyi dolgozók felelősségvállalására vonatkozó uniós elképzelést.

Végül, annak érdekében, hogy az **európaiak számára biztonságos online hozzáférést biztosítson egészségügyi adataikhoz**, a Bizottság – 2012. januártól és 2014 végéig – két kísérleti projektet⁹⁴ finanszíroz, több mint 20 régió részvételével különböző tagállamokban.

A harmadik országban szorult helyzetbe került uniós polgárok konzuli védelemhez való jogának teljeskörű érvényre juttatása – 8. intézkedés

2011. március 23-án a Bizottság **közleményt** terjesztett elő „**Az uniós polgárok konzuli védelme harmadik országokban: A jelenlegi helyzet és a további teendők**” címmel⁹⁵,

⁸⁹ COM(2012) 756.

⁹⁰ SWD(2012) 429.

⁹¹ A határon átnyúló egészségügyi ellátásra vonatkozó betegjogok érvényesítéséről szóló, 2011. március 9-i európai parlamenti és tanácsi irányelv, HL L 88., 45. o.

⁹² Ennek érdekében a hálózatot az e-egészségügy kormányzási kezdeményezésére vonatkozó közös cselekvés (eHealth Governance Initiative Joint Action, eHGI) és a betegnyilvántartásokra vonatkozó közös cselekvés (Joint Action on Patient Registries, PARENT) támogatja.

⁹³ SWD(2012) 414.

⁹⁴ A [SUSTAINS](#) és a [PALENTE](#) projektek.

amelyben konkrét intézkedéseket jelentett be annak érdekében, hogy erősítse az uniós polgárok azon jogának érvényesülését, hogy harmadik országokban valamennyi tagállam diplomáciai és konzuli hatóságai segítséget nyújtsanak a számukra, ideértve válsághelyzetek esetén is. Ugyanazon a napon a **Bizottság a konzuli védelemmel foglalkozó külön honlapot indított el**⁹⁶, amely azoknak a polgároknak szól, akik tájékozódni kívánnak a konzuli védelemről és az EU-n kívüli országokban található konzuli és diplomáciai képviselvek címéről, illetve a tagállamok utazási tanácsait kívánják megtekinteni.

2011. december 14-én a Bizottság **irányelvre vonatkozó javaslatot** fogadott el **az uniós polgárok konzuli védelméről külföldön**⁹⁷.

A polgárok tudatosságának növelése és szervezett utazások megvásárlása, valamint az utasként és turistaként történő utazásuk során az őket megillető jogok érvényesítésének fokozása, továbbá a fogyatékkal élő személyek útjában álló akadályok eltávolítása - 9., 10., 11. és 12. intézkedés

9. intézkedés

A Bizottság körültekintően értékelte a szervezett utazások piacát, ideértve az e piacon a jelenlegi irányelv 1990-ben történt elfogadása óta végbement változásokra válaszul elfogadható lehetséges szakpolitikai választási lehetőségeket. E fejlemények között szerepel különösen az internet mint közvetítési csatorna megjelenése és elterjedése, ami megváltoztatta annak módját, ahogy a fogyasztók utazásaikat szervezik. A Bizottság a közelmúltban több konzultációt szervezett fogyasztói szervezetekkel, az ágazatbeli érdekelttel és a tagállamokkal, és 2013. nyárig tervezi bejelenteni a következő lépésekre vonatkozó javaslatát.

10. intézkedés

2012-ben, illetve 2013-ban hatályba lépett új európai jogszabályok biztosítják, hogy az utasok Európában mindenütt hasonló alapvető jogokat élvezzenek, függetlenül attól, hogy repülővel, vonattal, hajóval vagy busszal utaznak: **a tengeri és belvízi közlekedést igénybe vevő utasok tekintetében az 1177/2010/EU rendelet**⁹⁸ 2011. január 6-án lépett hatályba, **az autóbusszal közlekedő utasok jogairól szóló 181/2011/EU rendelet**⁹⁹ pedig 2011. március 20-án lépett hatályba. Ezek az új szabályok biztosítják, hogy e közlekedési módokat igénybe vevő utasokat megillessen a tájékoztatáshoz és a segítségnyújtáshoz való jog, ha utazásukkal kapcsolatban probléma merül fel. Így különösen a fogyatékkal élő személyek és a csökkent mozgásképességű személyek az utazás során védelemben és térítésmentes segítségnyújtásban részesülnek.

2010 és 2012 között a Bizottság **egész Európára kiterjedő, az utasok jogaira vonatkozó figyelemfelhívó kampányt szervezett**, amelynek során tájékoztatást nyújtott a légi utasok és a vasúton utazók jogairól, többek között a „repülőterek napja”, egy 2012. július 4-én 28 repülőtéren megrendezett összeurópai tájékoztató rendezvény keretében. A Bizottság egy 2013-ban induló és 2015 közepéig tartó új, egész Európára kiterjedő tájékoztatási kampány révén tovább fogja folytatni a polgárok tudatosságának növelését valamennyi közlekedési mód tekintetében az utasok jogaira vonatkozóan.

⁹⁵ COM(2011) 149.

⁹⁶ <http://ec.europa.eu/consularprotection>.

⁹⁷ COM(2011) 881.

⁹⁸ Az Európai Parlament és a Tanács 2010. november 24-i rendelete a tengeri és belvízi közlekedést igénybe vevő utasok jogairól, valamint a 2006/2004/EK rendelet módosításáról, HL L 334., 1. o.

⁹⁹ Az Európai Parlament és a Tanács 2011. február 16-i rendelete az autóbusszal közlekedő utasok jogairól és a 2006/2004/EK rendelet módosításáról, HL L 55., 1. o.

A Bizottság továbbá 2013. március 13-án javaslatot tett a légi utasok jogainak felülvizsgálatára¹⁰⁰, amely a jogi szövegek egyértelművé tétele, valamint a jobb végrehajtás és panaszkezelési mechanizmusok révén erősítené e jogok alkalmazását.

11. intézkedés

A Bizottság 2010. november 15-én elfogadta a **fogyatékoságügyi stratégia 2010–2020 című közleményt**¹⁰¹, amelynek célkitűzése az, hogy erősítse a fogyatékosággal élők pozícióját annak érdekében, hogy élhessenek jogaikkal, és teljes körűen részt vehessenek a társadalomban. A stratégia az akadályok megszüntetésére összpontosít nyolc fő területen: akadálymentesítés, részvétel, egyenlőség, foglalkoztatás, oktatás és képzés, szociális védelem, és egészség.

2011. április 11-én a Bizottság jelentést terjesztett elő a **légi járműveken utazó fogyatékkal élő, illetve csökkent mozgásképességű személyek jogairól szóló 1107/2006/EK rendeletről**¹⁰², amelyben azonosította a nem egyértelmű területeket a rendelet alkalmazását illetően. E jelentés nyomán követésének részeként a Bizottság 2012 júniusában a **nemzeti hatóságoknak és a légi közlekedésben érdekelt feleknek szóló**, értelmezéseket nyújtó és a rendelet alkalmazásának javítását célzó **iránymutatásokat**¹⁰³ tett közzé. A Bizottság új, 2013 közepén indítandó figyelemfelhívó kampánya a fogyatékosággal élő és a csökkent mozgásképességű utasokat célzó konkrét intézkedéseket fog tartalmazni. 2013. március 11-én a Bizottság elfogadta a **2013/9/EU irányelvet**¹⁰⁴, amely kifejezett alapvető követelményeket határoz meg a fogyatékosággal élő és a csökkent mozgásképességű személyek számára a vasúti rendszerhez való hozzáférés biztosítása tekintetében.

A Bizottság intézkedéseinek egy további ága az **épített környezet akadálymentesítésének szabványosítására** irányuló folyamathoz kapcsolódik. A Bizottság tanulmányt készített, amely bemutatja a fragmentált helyzetet az Unióban, és áttekintést nyújt több mint 250 előírásról, szabványról és iránymutatásról. A Bizottság 2013-ban egy európai szabvány kidolgozása érdekében fog munkálkodni.

Emellett a Bizottság 2012. december 3-án harmadik alkalommal adta át az **Access City díjat**. E díj, amelyet évente a fogyatékos emberek európai napja alkalmával adnak át, az olyan 50 000 főnél több lakosú városokat ünnepli, amelyek példaértékű kezdeményezéseket tesznek a városi környezet akadálymentesítésének javítása érdekében. A díjat 2012-ben Berlin, 2011-ben Salzburg és 2010-ben Avila kapta.

Végül a Bizottság 2011. december 12. és 2012. február 29. között **nyilvános konzultációt** indított egy **európai akadálymentesítési intézkedéscsomag** előkészítése érdekében. E kezdeményezés célja annak biztosítása, hogy a fogyatékosággal élő személyek hozzáféréssel rendelkezzenek a fontos árukhoz és szolgáltatásokhoz a tagállamokban. Ezenkívül a korlátozott mozgásképességű személyek, például az idősek előnyére is szolgál majd.

12. intézkedés

Az idegenforgalmi szolgáltatásokba vetett fogyasztói bizalom növelése érdekében a Bizottság létrehozta az európai minőségi védjegyet annak érdekében, hogy biztosítsa a

¹⁰⁰ COM(2013) 130.

¹⁰¹ COM(2010) 636.

¹⁰² A Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a légi járműveken utazó fogyatékkal élő, illetve csökkent mozgásképességű személyek jogairól szóló, 2006. július 5-i 1107/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet működéséről és hatásairól, COM(2011) 166.

¹⁰³ SWD(2012) 171 - http://ec.europa.eu/transport/themes/passengers/air/doc/prm/2012-06-11-swd-2012-171_en.pdf.

¹⁰⁴ A Bizottság irányelve a vasúti rendszer Közösségen belüli kölcsönös átjárhatóságáról szóló 2008/57/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv III. mellékletének módosításáról, HL L 68., 75. o.

következetességet a fogyasztóknak kínált szolgáltatások minőségének értékelése terén. A Bizottság továbbá arra is törekszik, hogy növelje azon polgárok számát, akik fogyatékoságuk, vagy az életkorukhoz kapcsolódó nehézségek vagy gazdasági nehézségeik ellenére nyaralni tudnak menni. Ennek érdekében előmozdítja a tudatosság növelését a vállalkozások körében az akadálymentesítésbe történő beruházás előnyeiről, ösztönzi az idegenforgalmat a szezonon kívüli időszakban és célzott kommunikációs tevékenységeket folytat a fenntartható idegenforgalmi célpontok népszerűsítése céljából.

A fogyasztók tudatosságának növelése jogaikra és a létező jogorvoslati megoldásokra vonatkozóan, valamint a fogyasztói jogviták gyors és költségkímélő, bíróságon kívüli rendezésének megkönnyítése – 13. és 14. intézkedés

13. intézkedés

Az európai digitális menetrend azon célkitűzésével összhangban, amely a polgárok digitális jogaira vonatkozó tudatosság növelésére és e jogok megértésének előmozdítására irányul, a Bizottság 2012. december 17-én előterjesztette az **európai uniós internetes jogok kódexét**¹⁰⁵. E kódex nem hoz létre új jogokat, hanem *átlátható és érthető módon* bemutatja az uniós jogban azokat a fennálló főbb alapelveket és a polgárok azon jogait, amelyek az online szolgáltatások igénybevétele, áruk online vásárlása, valamint az e szolgáltatásokat nyújtó felekkel való konfliktus esetén védik a polgárokat. Bár a kódex önmagában nem kikényszeríthető, az egyes jogok és alapelvek az azokat megalapozó uniós szabályokat átültető nemzeti jogszabályok alapján kikényszeríthetőek.

14. intézkedés

A fogyasztói jogviták gyors és költségkímélő, bíróságon kívüli rendezésének megkönnyítése érdekében a Bizottság 2011. november 29-én jogalkotási csomagot nyújtott be, amely a fogyasztói jogviták alternatív rendezéséről (AVR) szóló irányelvre vonatkozó javaslatból¹⁰⁶ és a fogyasztói jogviták online rendezéséről (OVR) szóló rendeletre vonatkozó javaslatból¹⁰⁷ állt. Az Európai Parlament és a Tanács 2012 decemberében mindkét javaslatot elfogadta. A jogszabályok 2013 júniusában kerülnek kihirdetésre.

- **a fogyasztói AVR-irányelv** lehetővé fogja tenni a fogyasztók számára a kereskedőkkel fennálló jogviták bíróságon kívüli rendezését, amikor problémájuk van egy megvásárolt termékkel vagy szolgáltatással kapcsolatban (kivéve az egészségügy és az oktatás területére vonatkozó jogvitákat), AVR-szervezet (például békéltető, mediátor, választottbíró, ombudsman, panaszbizottság stb.) bevonásával. Az AVR-szervezetnek be kell tartania bizonyos minőségi előírásokat (mint az átláthatóság, a függetlenség, a méltányosság és az eredményesség) és 90 napon belül elérhetővé kell tennie az eljárás eredményét. Az online kereskedőknek is tájékoztatniuk kell majd a fogyasztókat az AVR-ről.

- **a fogyasztói OVR-rendelet** uniós szintű online platformot hoz létre, amely egyetlen belépési pontot biztosít majd a fogyasztók és a vállalkozások számára, hogy 90 napon belül, teljes mértékben online rendezzék az online vásárlásokkal kapcsolatos vitáikat. Az online kereskedőknek is tájékoztatniuk kell majd a fogyasztókat az OVR-ről.

¹⁰⁵ A kódex teljes szövege, összefoglalókkal együtt, a [Digital Agenda for Europe](#) (Európai digitális menetrend) honlapon érhető el, míg egy egyszerűsített változat közzétételre kerül az [Európa Önökért-Polgárok](#) portálon az [Online jogok](#)-ról szóló új részben.

¹⁰⁶ Javaslat: Az Európai Parlament és a Tanács irányelve a fogyasztói jogviták alternatív rendezéséről, valamint a 2006/2004/EK rendelet és a 2009/22/EK irányelv módosításáról (fogyasztói AVR-irányelv), COM(2011) 793.

¹⁰⁷ Javaslat: Az Európai Parlament és a Tanács rendelete a fogyasztói jogviták online rendezéséről (fogyasztói OVR-rendelet), COM(2011) 794.

Az AVR és az ODR gyorsabb, olcsóbb és egyszerűbben igénybe vehető, mint a bírósági eljárások, és Európa-szerte várhatóan körülbelül 22,5 milliárd EUR megtakarításához fog vezetni a fogyasztók számára.

A Bizottság továbbá a közvetítés előmozdítására is hangsúlyt helyezett, mivel az a polgárok számára jelentős idő- és költségmegtakarítással járhat. A közvetítésre vonatkozó uniós szabályokat egy 2008. május 21-én elfogadott irányelv¹⁰⁸ tartalmazza, amelyet a tagállamoknak 2011. május 21-ig kellett átültetniük. A Bizottság 2012 júliusában **vizsgálatot indított az irányelv tagállamok általi átültetésének átfogó értékelése céljával**, amely a polgárbarátabb igazságszolgáltatás érdekében a közvetítés széles körben történő igénybevétele előmozdításának fontosságára is hangsúlyt fektet. Ez az elemzés várhatóan lehetővé teszi majd a Bizottság számára annak megállapítását is, hogy hol van szükség további lépésekre.

Az uniós polgárok EU-n belüli mobilitásának és szociális biztonsági jogaik gyakorlásának megkönnyítése - 15. és 16. intézkedés

15. intézkedés

A Bizottság **szigorú érvényesítési politikát** folytatott annak érdekében, hogy elérje a szabad mozgásra vonatkozó uniós szabályok teljes körű és helyes átültetését és alkalmazását az Európai Unióban mindenütt. E politika eredményeként a tagállamok többsége módosította jogszabályait vagy vállalta, hogy adott határidőn belül módosításokat fogad el az e szabályoknak való teljes körű megfelelés biztosítása érdekében. A megoldott kérdések között szerepelt az uniós polgárok családtagjainak (az azonos nemű partnereket is ideértve) belépéshez és tartózkodáshoz való jogára, a harmadik országbeli állampolgár családtagok részére a vízumok és tartózkodási kártyát kibocsátásának feltételeire, valamint a kiutasítás elleni biztosítékokra vonatkozó uniós jogi rendelkezések helytelen vagy hiányos átültetése. A megindított 12 kötelezettségzegési eljárásból hét eljárásban a Bizottság indokolással ellátott véleményt küldött az érintett tagállamoknak, ami az utolsó lépés azelőtt, hogy az ügyben az EU Bíróságához fordulna. Részletesebb értékelés a hatékony uniós polgárság irányába történő 2011 és 2013 közötti előrehaladásról szóló (az EUMSZ 25. cikke alapján készült) jelentésben található, amely az uniós polgárságról szóló 2013. évi jelentés mellékletét képezi.

2013. április 26-án a Bizottság **irányelvre vonatkozó javaslatot** terjesztett elő **az EU-ban a munkavállalók szabad mozgáshoz való joga tényleges gyakorlásának megkönnyítéséről**¹⁰⁹. E javaslat célja, hogy javítsa a munkavállalók szabad mozgáshoz való jogának érvényesítését és megelőzze az állampolgárság alapján történő hátrányos megkülönböztetést. Így a tagállamoknak nemzeti szintű szerveket kell majd létrehozniuk, amelyek tájékoztatást nyújtanak az utazó uniós munkavállalók jogairól, és segítséget nyújtanak azoknak, akiket állampolgársági alapú hátrányos megkülönböztetés ér. Emellett a tagállamoknak biztosítaniuk kell majd, hogy az utazó uniós munkavállalók számára, akik úgy vélik, hogy állampolgársági alapú hátrányos megkülönböztetés érte őket, nemzeti szinten hatékony jogorvoslati eszköz álljon rendelkezésre, valamint biztosítaniuk kell, hogy az olyan szövetségek és szervezetek, mint a szakszervezetek és a nem kormányzati szervezetek, részt vehessenek a közigazgatási vagy bírósági eljárásokban a hátrányos megkülönböztetést elszenvedett uniós migráns munkavállalók nevében vagy támogatására.

¹⁰⁸ Az Európai Parlament és a Tanács 2008. május 21-i 2008/52/EK irányelve a polgári és kereskedelmi ügyekben végzett közvetítés egyes szempontjairól.

¹⁰⁹ Javaslat: Az Európai Parlament és a Tanács irányelve a munkavállalók szabad mozgásával összefüggésben a munkavállalóknak biztosított jogok gyakorlását megkönnyítő intézkedésekről, COM(2013) 236.

Annak érdekében, hogy növelje az uniós polgárok tudatosságát és biztosítsa az EU-n belüli szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogukra vonatkozó információk könnyű elérhetőségét, a Bizottság 2010-ben a személyre szóló segítségnyújtási szolgáltatásokat is kínáló **külön Európa Önökért portálon**¹¹⁰ egyszerű és olvasóbarát információkat tett közzé az alkalmazandó uniós szabályokról és arról, hogyan használjuk ki e jogot, valamint a 2012-es „*Európa Önökért és az ön jogaiért*” kiadványban¹¹¹. Emellett 2013-ban közzétette az uniós polgároknak címzett, az Európában a szabad mozgásról és tartózkodásról szóló **útmutató aktualizált változatát**, amely olvasóbarát módon mutatja be az uniós polgárok előtt nyitva álló jogokat és lehetőségeket¹¹².

16. intézkedés

Annak érdekében, hogy segítse az Európában mozgó polgárokat szociális biztonsági jogaik gyakorlásában, a Bizottság kifejleszti a **szociális biztonságra vonatkozó információk elektronikus adatcseréjét (EESSI)**, ami az uniós szociális biztonsági szervek közötti gyorsabb és biztonságosabb információcserét segítő informatikai rendszer. E rendszeren keresztül a nemzeti szociális biztonsági szervek közötti kommunikáció strukturált elektronikus dokumentumok felhasználásával valósul meg, ezzel felváltva a papíralapú kapcsolattartást. A rendszer lényeges előnyökkel jár majd a polgárok számára, mivel lehetővé teszi a szociális biztonsági ellátások jobb kezelését, gyorsabb kiszámítását és kifizetését, valamint a kérelmek feldolgozása során a hibák csökkentését.

A Bizottság és a tagállamok jelenleg a központi rendszer kifejlesztésén dolgoznak, a továbbiakban pedig arra összpontosítják erőfeszítéseiket, hogy támogassák a nemzeti szociális biztonsági szervek felkészülését az elektronikus környezetben történő munkavégzésre.

A polgárok politikai jogai gyakorlásának útjában álló akadályok eltávolítása – 17., 18., 19. és 20. intézkedés

Az európai parlament választásokon részt venni kívánó uniós polgárok útjában álló akadályok eltávolítása érdekében a Bizottság által hozott kezdeményezéseket a 2013. március 12-i „*Felkészülés a 2014-es európai parlamenti választásokra: a demokratikus és hatékony lebonyolítás további erősítése*” című közlemény¹¹³ mutatta be, és a hatékony uniós polgárság irányába történő 2011 és 2013 közötti előrehaladásról szóló (az EUMSZ 25. cikke alapján készült) jelentés foglalta össze, amely az uniós polgárságról szóló 2013. évi jelentést kíséri.

E szakasz összefoglalja az uniós polgárságról szóló 2010. évi jelentésben leírt két további kérdés előmozdítása terén elért haladást.

Először is, mint azt a **18. intézkedés** keretében bejelentette, a Bizottság **szigorú érvényesítési politikát** folytatott annak biztosítása érdekében, hogy valamennyi tagállam lehetővé tegye a más tagállam állampolgárságával rendelkező uniós polgárok számára, hogy **politikai pártokat alapítsanak vagy ezek tagjai legyenek**. Az állampolgárság alapján történő hátrányos megkülönböztetés tilalmának elve nem csak azt jelenti, hogy formálisan el kell törölni az állampolgárság követelményét mint az uniós polgárok számára a helyi és az európai parlamenti választásokon az aktív vagy passzív választójog feltételét, hanem minden olyan intézkedés eltörlését is, amely megakadályozhatja őket abban, hogy e jogot – a Szerződésben biztosítottaknak megfelelően – egyenlő feltételek mellett gyakorolják.

A nem állampolgár uniós polgárok számára annak tilalma, hogy politikai párt tagjai lehessenek, megfosztja őket a politikai részvétel fő platformja igénybevételének lehetőségétől,

¹¹⁰ http://europa.eu/youreurope/citizens/residence/index_hu.htm

¹¹¹ <http://bookshop.europa.eu/hu/your-europe-your-rights-pbKM3212120/>

¹¹² <http://bookshop.europa.eu/hu/freedom-to-move-and-live-in-europe-pbNE3210299/>

¹¹³ COM(2013) 126.

különösen választások során, és az állampolgárok esélyeivel összehasonlítva kedvezőtlen hatást gyakorol megválasztásuk esélyeire. A Bizottság hét tagállammal szemben lépett fel, és négy ügyet sikerült kielégítően tisztázni és lezárni.

Másodszor, a **20. intézkedés** keretében bejelentetteknek megfelelően a **Bizottság politikai párbeszédet kezdeményezett** azokkal a tagállamokkal, **amelyek állampolgárai származási országukban elveszíthetik politikai jogaikat** (választójogukat megvonják), ha meghatározott ideig egy másik tagállamban élnek. Ennek célja az volt, hogy azonosítsuk annak lehetőségeit, hogy az uniós polgárok a szabad mozgáshoz való joguk gyakorlása következtében egy országban se veszítsék el a nemzeti választásokon való részvételhez való jogukat. Így a Bizottság levelet intézett az érintett tagállamokhoz, amelyben kifejtette nézeteit, és felkérte a tagállamokat, hogy vegyenek részt egy közös gondolkodási folyamatban. Az adott válaszok magyarázattal szolgáltak a fennálló jogszabályokra és politikákra, valamint a nemzeti szinten ehhez kapcsolódóan folyamatban levő vitákra vonatkozóan. A párbeszéd rávilágított, hogy konstruktív megoldásokat kell keresni, hogy minden szinten ösztönözzük a polgárok részvételét az EU demokratikus életében, mint azt a polgárságról szóló e jelentésben bejelentett 12. intézkedés keretében bővebben kifejtettük és továbbvittük.

<i>Könnyen elérhető információk biztosítása a polgárok számára uniós jogaikról – 21. és 22. intézkedés</i>

21. intézkedés

Az elmúlt három év során a Bizottság a **Europe Direct** szolgáltatások – a Europe Direct **Tájékoztató Központ** és a körülbelül **450 Europe Direct tájékoztató szolgálat** hálózata – és az **Európa Önökért-Polgárok** honlap **szorosabb integrációjára** törekedett, hogy **teljes mértékben többnyelvű és többszatornájú: online, telefonon, e-mailen keresztül és személyesen is elérhető információs platformot biztosíthasson** a polgárok számára.

Az **Európa Önökért portált teljes mértékben átalakították**, így most **22 nyelven kínál felhasználóbarát gyakorlati információkat** az uniós jogokról és azok nemzeti végrehajtásáról felhasználói szempontból, míg a személyesebb tanácsot keresőket a megfelelő segítségnyújtási szolgálatokhoz (mint a Europe Direct, az Európa Önökért Tanácsadó Szolgálat, a SOLVIT, az EURES, az ECC-Net) irányítják. A portál továbbfejlesztése folyamatban van, nevezetesen a tagállamokkal való intenzívebb együttműködés útján, az uniós polgárok jogaira vonatkozó országspecifikus információk (például a nemzeti hatóságok kapcsolattartóira, az uniós jogok gyakorlása érdekében követendő konkrét eljárásokra vagy benyújtandó dokumentumokra vonatkozó iránymutatás, valamint információk a releváns nemzeti szabályokról, például az ingatlanvásárlás esetén alkalmazandó szabályokról) elérhetőségének biztosítása érdekében. A Bizottság ugyanakkor tovább fogja erősíteni a SOLVIT-et és növelni fogja online és offline láthatóságát.

2011 és 2012 során a **tagállamokban található 450 Europe Direct tájékoztató szolgálat alapos eligazításban részesült** az Európa Önökért-Polgárok portál tartalmáról, valamint arról, hogyan használják ezt a tartalmat a polgárok információs szükségletei kielégítése érdekében. **A 2013–2017 közötti időszakra újradefiniálták az új Europe Direct hálózat küldetését**, egyértelműen rögzítve a tájékoztató szolgálatok szerepét, amelyek az „egyablakos” rendszer kulcsfontosságú partnereit jelentik, az Unióról való tájékoztatást illetően pedig rögzítve, hogy a polgárokat az Európa Önökért portálon található megfelelő tartalomhoz irányítják.

Ezzel párhuzamosan a Bizottság arra törekedett, hogy **a lehető legtöbb európai figyelmét felhívja a Europe Direct és az Európa Önökért létre, mint elsődleges polgárbarát**

egyablakos tájékoztató szolgálatra az uniós jogok tekintetében. E figyelemfelhívásra irányuló törekvések eredményeként **a Europe Direct Tájékoztató Központ által megválasztott megkeresések száma 2012-ben több mint 20 %-kal nőtt** 2011-hez képest. Az Európa Önökért szintén jelentősen emelkedő számú látogatót vonzott (2012-ben közel 4,3 millióan keresték fel, míg 2011-ben 2,4 millióan és 2010-ben 1,5 millióan). Az újabb felhasználói felmérések az elégedettség magas fokát mutatják: a látogatók 70 %-a a keresett információk legalább egy részét megtalálja, és 93 %-uk kielégítőként vagy ennél kedvezőbben értékeli a portált¹¹⁴.

22. intézkedés

A Bizottság uniós tagállamokban működő képviselteinek támogatásával és koordinálásával **a Europe Direct tájékoztató szolgálatok helyi, regionális és nemzeti szinten az uniós jogokról való tájékoztatás fontos eszközeivé váltak**. A képviseltek szintén megerősítették az Európa Önökért Tanácsadó Szolgálattal folytatott együttműködést, hogy jogi kérdésekben személyre szóló tanácsokat tudjanak kínálni a polgároknak.

A Europe Direct tájékoztató szolgálatok jelenleg **helyi szinten az információk főbb bemeneti pontjaként** működnek: megválaszolják helyi közönségük kérdéseit, vagy a tematikus uniós tájékoztatási szolgálatokhoz és nemzeti szintű kimenetekhez irányítják a polgárokat. 2012-ben automatizált csatorna került létrehozásra, hogy összekösse a hálózatot a brüsszeli székhelyű Europe Direct Tájékoztató Központtal. Ez a csatorna lehetővé teszi minden helyi Europe Direct tájékoztató szolgálat számára, hogy a polgárok nevében közvetlenül megkereséseket nyújtson be a telefonos ügyfélszolgálathoz.

A polgárok számára szükséges, az uniós jogaikkal járó előnyök kihasználására vonatkozó információkhoz való hozzáférés áramvonalasítása terén végzett munkája folytatásaként **a Bizottság jelenleg „a jó ajtón való kopogtatás szavatolására” vonatkozó politikát alakít ki**, azaz zökkenőmentes összeköttetést a Europe Direct és a tematikus tájékoztató szolgálatok között, hogy a polgárok megkereséseire mindig a megfelelő tájékoztató szolgálattól érkezzen válasz, a bemeneti ponttól függetlenül.

A Bizottság tagállamokban működő képviseltei a polgárok jogaira vonatkozóan számos figyelemfelhívó és bevonási intézkedést valósítottak meg, részben tematikus kapcsolódással, részben általánosabban, továbbá különböző kommunikációs eszközök felhasználásával **az európai polgári kezdeményezésre vonatkozó figyelemfelhívásban is tevékeny szerepet játszottak**. 2012-ben a Europe Direct Tájékoztató Központ az európai polgári kezdeményezésre vonatkozó információk tekintetében a központi kapcsolattartó ponttá vált.

A polgárok tudatosságának erősítése az uniós polgárság és az e jogálláshoz kapcsolódó jogok tekintetében – 23., 24. és 25. intézkedés

23. intézkedés

A Bizottság javaslata alapján a Tanács és az Európai Parlament 2013-at a **polgárok európai évének**¹¹⁵ nyilvánította. A polgárok európai évének (www.europa.eu/citizens-2013) célja, hogy felhívja az uniós polgárok figyelmét uniós jogaikra és az e jogok gyakorlását támogató

¹¹⁴ Egy 2012. december 18. és 2013. február 1. között az Európa Önökért 2009-ben történt átalakítását követően a portál relevanciájának és hasznosságának értékelése céljából az érdekeltek körében végzett felmérés, valamint egy 2013. január-februárban a látogatói profilról és a portállal való elégedettségükről való információgyűjtés céljából közvetlenül a portálon, a portál elhagyásakor végzett előugró ablakos felmérés megállapításai.

¹¹⁵ Az Európai Parlament és a Tanács 2012. november 21-i 1093/2012/EU határozata a polgárok európai évéről (2013), HL L 325., 1. o.

politikákra és programokra, valamint, hogy vitára ösztönözzön az uniós politikákról és erősítse az azokban való polgári és demokratikus részvételt.

A polgárok európai éve szerte a kontinensen számos lehetőséget nyújt a polgárok számára az e fontos kérdésekről való vitára. Az európai év célkitűzéseinek elérése érdekében a Bizottság szorosan együttműködik számos érintettel, intézménnyel és érdekelt féllel, akik mind létfontosságú multiplikátorok annak biztosításában, hogy az európai év üzenetei helyi szintre is lejussanak.

Ezenkívül a Bizottság által kezelt hetedik kutatási keretprogram keretében a társadalom-gazdaságtan és humán tudományok téma egy tevékenységi területet szentel „A polgár az Európai Unióban” témának. Az e területen folyó kutatások célja az uniós polgárságra vonatkozó ismeretek bővítése, a figyelemfelhívás és a kutatási eredmények tudományos közösségek, politikai döntéshozók, civil társadalmi szervezetek és a tágabb nyilvánosság körében való terjesztése. A Bizottság számos olyan, több tudományterületet átfogó kutatási projektet finanszírozott, amelyek kifejezetten az európai polgárok demokratikus felelősségérzetével és aktív részvételével kapcsolatos kérdésekkel foglalkoztak¹¹⁶.

24. intézkedés

2011. november 5-én, illetve 2011. december 14-én a Bizottság kiadta a **jövőbeli Jogok és polgárság programra**¹¹⁷, illetve a **jövőbeli Európa a polgárokért programra**¹¹⁸ vonatkozó javaslatát. E két javaslat célja, hogy **következetes módon és egymást kiegészítő jelleggel nyújtsanak pénzügyi támogatást az uniós polgársághoz kapcsolódóan**. Így a Jogok és polgárság program az uniós polgárságból eredő jogokkal fog foglalkozni, míg az Európa a polgárokért program a polgároknak az Unió demokratikus életében való részvételét fogja ösztönözni. A programok kiegészítik majd egymást, kihasználva a szinergiákat és elkerülve a megkettőződéseket.

A javaslatok kidolgozása során a Bizottság átfogó célkitűzésként az **áramvonalasításra és az egyszerűsítésre**¹¹⁹ törekedett. Ennek eredményeként ezek a programok teljes mértékben összhangban vannak a költségvetési rendelettel, ami azt jelenti, hogy elvben ugyanazok az átfogó szabályok fognak rájuk vonatkozni, és élvezni fogják az új költségvetési rendelettel bevezetett egyszerűsítési elemek előnyeit.

25. intézkedés

A magas színvonalú tájékoztatás biztosítása és az európai ügyekre vonatkozó információközlés erősítése érdekében **2011 tavaszán új műsorok indultak az Euronews-on, és 2011. június 14-én megnyílt a brüsszeli iroda**. Ennek eredményeként erősödött és élénkült az uniós ügyekről való napi tájékoztatás, ideértve a több vitát és interjút, valamint a polgárok részvételével működő műsorokat. A Bizottság továbbá partnerségi megállapodást írt alá az Euronews-szal, ami lehetővé teszi e kezdeményezések hosszú távú támogatását.

¹¹⁶ Áttekintésért lásd: http://ec.europa.eu/research/social-sciences/research_en.html.

¹¹⁷ Javaslat: Az Európai Parlament és a Tanács rendelete a 2014–2020-as időszakra a Jogok és polgárság program létrehozásáról, COM(2011) 758.

¹¹⁸ Javaslat: A Tanács rendelete a 2014–2020 közötti időszakra vonatkozó „Európa a polgárokért” program létrehozásáról, COM(2011) 884.

¹¹⁹ Lásd a Bizottság 2012. február 8-i, Egyszerűsítési menetrend a 2014–2020 közötti többéves pénzügyi kerethez című közleményét, COM(2012) 42, valamint a 2012. szeptember 20-i, Első egyszerűsítési eredménytábla a 2014–2020 közötti többéves pénzügyi kerethez című közleményét, COM(2012) 531.

2. MELLÉKLET - Tizenkét új kulcsfontosságú intézkedés az uniós polgárok életének javítása érdekében

1. A Bizottság javasolni fogja a szociális biztonsági koordinációról szóló rendelet felülvizsgálatát, valamint megvizsgálja a munkanélküli ellátások kivitelének a kötelező három hónapnál hosszabb időre történő kiterjesztésének lehetőségét annak érdekében, hogy megkönnyítse a polgárok számára a másik uniós országban történő álláskeresést. A Bizottság sürgeti a tagállamokat, hogy használják ki teljes mértékben a jelenlegi szabályokat, és tegyék lehetővé az álláskeresők számára, hogy hat hónapig terjedő ideig kapják munkanélküli ellátásaikat, amíg másik tagállamban keresnek állást.
2. Annak érdekében, hogy segítse a fiatal uniós polgárokat készségeik fejlesztésében és a munkaerőpiacra való belépésben, a Bizottság 2013-ban kidolgozza a szakmai gyakorlatok minőségi keretrendszerét. A Bizottság ezenkívül 2013-ban az EURES-hálózat korszerűsítésére irányuló kezdeményezést terjeszt elő a nemzeti szintű foglalkoztatási szolgálatok szerepének és hatásának növelése, valamint az EU-n belüli munkavállalói mobilitás koordinálásának javítása érdekében. Az EURES-hálózat reformja mellett a Bizottság kísérleti kezdeményezést indít a más uniós országokban kínált szakmai gyakorlatokra és a tanulószerveződéses gyakorlati képzésekre vonatkozó, az EURES-hálózaton keresztüli információcsere javítása céljából.
3. A Bizottság 2013-ban és 2014-ben megoldásokon fog dolgozni a sajátjuktól eltérő uniós tagállamban élő uniós polgárok és családtagjaik által a személyazonosító és úti okmányokkal összefüggésben tapasztalt akadályok eltávolítása érdekében, többek között adott esetben a polgárok választható egységes európai okmányai útján.
4. A Bizottság 2013-ban kezdeményezéseket fog tenni a határokon átnyúló helyzetekben a legjobb adóügyi gyakorlatok előmozdítása és az uniós jog helyes alkalmazásának biztosítása érdekében, hogy megkönnyítse a határokon át utazó vagy tevékenykedő európai polgárok számára a különböző adójogi szabályok kezelését, és különösen a kettős adóztatás elkerülését.
5. Az uniós polgárok közúti biztonságának javítása terén végzett munkájára építve a Bizottság 2014 során lépéseket fog tenni egy „gépjármű-információs platform” létrehozása felé a műszaki vizsgálati bizonyítványok elismerésének megkönnyítése érdekében, megkönnyítve és biztonságosabbá téve a polgárok számára, hogy gépjárművükkel másik uniós országba utazzanak.
6. A Bizottság 2014-ben egy kölcsönösen elismert uniós fogyatékosági igazolvány kidolgozásának támogatása révén, amely arra irányul, hogy az EU-n belül egyenlő hozzáférést biztosítson egyes konkrét ellátásokhoz (főként a közlekedés, az idegenforgalom, a kultúra és a szabadidő terén), megkönnyíti a fogyatékosággal élő személyek mobilitását.
7. A Bizottság 2013 végéig jogi aktusokból álló csomagot fog előterjeszteni a polgárok eljárási jogainak további erősítése érdekében azokban az esetekben, amikor gyanúsítottként és vádlottként büntetőeljárás alá vonják őket, figyelembe véve a gyermekek és a kiszolgáltatott polgárok különleges helyzetét.
8. A Bizottság 2013 végéig felül fogja vizsgálni a kis értékű követelések európai eljárását a más uniós országban eszközölt vásárlásokkal kapcsolatos jogviták rendezésének megkönnyítése érdekében.

9. A Bizottság 2014 tavaszáig a nemzeti végrehajtó szervekkel és a megfelelő érdekeltekkel szoros együttműködésben kidolgozza a főbb követelmények online megjelenítésének modelljét a digitális termékekre vonatkozó információk világosabbá és könnyen összehasonlíthatóvá tétele érdekében. Emellett 2014 tavaszáig a fogyasztói jogokra vonatkozó, az egész Unióra kiterjedő célzott figyelemfelhívó kampányt indít.
10. A Bizottság lépéseket tesz annak biztosítása érdekében, hogy a helyi közigazgatási szerveket ellássák az ahhoz szükséges eszközökkel, hogy teljes mértékben megértsék az uniós polgárok szabad mozgáshoz való jogait.
11. A Bizottság 2013 során központi EUROPA weblapján közzétett felhasználóbarát útmutatás útján világosabbá és egyszerűbbé fogja tenni a polgárok számára annak megállapítását, hogy hova forduljanak jogorvoslatért.
12. A Bizottság:
 - 2014 májusában az Európa-napon előterjesztett, a polgárok uniós jogait világos és egyszerű nyelven bemutató kézikönyv útján előmozdítja az uniós polgárok tudatosságát uniós polgári jogaik, különösen választójoguk tekintetében;
 - konstruktív javaslatokat fog tenni arra vonatkozóan, hogyan tegyük lehetővé a más uniós országban élő uniós polgárok számára az EU demokratikus életében való teljes körű részvételt, az őket a származási országuk nemzeti választásain megillető választójoguk fenntartásával; és
 - a közvélemény jelenlegi, a nemzeti határok mentén való fragmentáltságának megszüntetése érdekében 2013-ban meg fogja vizsgálni az európai közéleti fórum megerősítésének lehetséges módjait a jelenlegi nemzeti és európai struktúrák alapján.